

In overleg en met toestemming der Directies der Stoomvaartmaatschappijen „Nederland” en „Rotterdamsche Lloyd” wordt dit blad te Port-Said onder de passagiers persoonlijk gedistribueerd en ligt bovendien ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Cafés en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang”

Opgericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
 ONLICHTINGDIENST TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD”
 HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te DJOKDJA, Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie” en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerden. Door Uwe benooidige sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabrikaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

HOOFD: Hoofdbestuur- en Alg. Vergader. — Onze Regeering over Indië. — Feuilleton. — Een nieuwe Politieke Partij. — Cheribonsche Histories. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. — Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verre Vreemden. — Mededeelingen — Mutaties van 23 tot 30 Mei 1923.

PIERRE MATVELD
 COIFFEUR POUR DAMES
 Nouveauté Parfums espagnols
 „Myrurgia”
 PASSAGE 13 - LA HAYE - TEL. 1606

Maakt Uwe tochten en reizen op een **Harley-Davidson** 's werelds eerste Motorrijwiel en gij zult van Uwe vacantie de aangenaamste herinneringen bewaren

- Punten van behandeling:
1. Opening.
 2. Notulen (zie K. W. No. 31 van 3 Augustus 1922).
 3. Jaarverslag; Rekening en Verantwoording 1922 met uitgebracht rapport der Commissie van Verificatie; Begrooting 1923 (zie K.W. No. 20 van 17 Mei 1923).
 4. Benoeming Commissie van Verificatie Rekening en Verantwoording 1923.
 5. Voorziening vacatures H.B.
 6. Koloniaal Weekblad.

INDISCHE UITRUSTINGEN
 VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
 A. DE VRIES & ZONEN
 AMSTERDAM
 ROTTERDAM
 DEN HAAG
 UTRECHT
 BAARN

Voor de Tropen is het beroemde merk **„His Master's Voice”** GRAMOPHONES en PLATEN onmisbaar! De grootste Componisten: PUCCINI, LEONCAVALLO, MASCAGNI, REIJER, SAINT-SAËNS, EDWARD ELGAR, MASSENET, enz. raden U in hunne attesten aan, uitsluitend DIT merk aan te schaffen als het hoogst begaafde kunstwerk der volmaaktheid. De grootste Artisten op vocaal en instrumentaal gebied verleen hunne medewerking. ALLEENVERKOOP te 's-Gravenhage bij **WILLEM SPRENGER** Agent der Gramophone Comp. Ltd. **PASSAGE 46 TEL. H. 3778**

HOOFDBESTUURSVERGADERING der Ver. Oost en West”, te houden op Zaterdag 9 Juni e.k., des v.m. ten 11 uur, in het Zuid-Holl. Koffiehuis, Groenmarkt, Den Haag.
 Agenda:
 Bespreking punten van behandeling Algemeene vergadering.
 De Secretaris, **VAN DER BRUGH.**
 ALGEMEENE VERGADERING der Vereeniging Oost en West” op Zaterdag 9 Juni e.k. des nam. ten 2 uur in het Zuid-Holl. Koffiehuis, Groenmarkt, Den Haag.

BEZUIDENHOUT-GARAGE
 Telefoon **B. 344**
Luxe Auto Verhuur-Inrichting
 Nette Bediening • Billijke Prijzen
Bezuidenhout 42

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansen & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst”
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Firma A. NIJLAND - Almelo
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
levert U doelmatige
UITZETTEN EN UTRUSTINGEN
Wij leveren ook bij elke hoeveelheid
BED-, TAFELINNENS, HUISSH. GOEDEREN, ENZ.
Zichtzendingen ook naar de Tropen op iedere
aanvraag franco.

Firma HILBRINK
Westeinde 29 Den Haag
t. o. Engelsche Legatie

**Nieuwe Fransche en
Engelsche Stoffen**
Verlaagde Prijzen

BESCHIKBAAR.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”
Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan
de hoogste eischen- van hygiëne
en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Naamlooze Vennootschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
voorheen P. J. JANSEN
Eenig adres: **Koninginnegracht 10.**
(over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

**ERNEST CASSUTTO
TANDARTS**

(Lid van de Vereeniging „Oost en West”)
Assistent: A. LATERMANN, Tandarts
Prins Mauritsplein 3
Telefoon SCH. 61 (Vroeger Fred. Hendriklaan)
Spreekuren: alle werkdagen 9-11 en 1-3
LAGE VASTE tarieven

7. Voorstel Apeldoorn betreffende contributies en
afdracht gelden aan H.B. met praec-advies van
H.B.
8. 25-jarig bestaan der Vereeniging „Oost en
West” 3 Mei 1924.
9. Bespreking plaats volgende Alg. Vergadering.
10. Rondvraag en sluiting.

De Secretaris,
VAN DER BRUGH.

Onze Regeering over Indië.

(1848-1900).

I.

Met Thorbecke kwam — in 1848 — eene nieuwe
geestesrichting in Nederland aan het bewind. Eene
geestesrichting, die zich dus ook uitstreckte over
„de bezittingen en koloniën in andere wereld-
deelen”.

Het was de geestesrichting van het liberalisme
— ofschoon Thorbecke eens in de Kamer verklaar-
de: *niet te behooren tot de liberale partij.*

Zij stond diametraal tegenover het verleden met
eene „Koninklijke Regeering”, bijna niet getemperd
door het parlementaire stelsel, dat wij sedert
1814/15 hadden. Zij was, „in laatste ressort, de
wereld-, staats- en economische beschouwing van
den burgerstand en ook zijne politieke eischen
(waren) van socialen aard, in zoverre zij bewust
of onbewust ten slotte ten gunste van den midden-
stand (werden) gevormd.”

(Ernst Marcks in Veihagen en Klasing's Monats-
hefte 1897/1898.)

Ook op het gebied van de Regeering over Indië
had het liberalisme uitgesproken denkbeelden en
wenschen. Ofschoon het, volgens Mr. Boers, daar-
aan *niet* die volledige ontwikkeling gegeven heeft,
die noodig was.

„Het zwakke punt in het liberale beleid is” —
zegt deze *) — „dat het met dien kunstmatigen toe-

*) Aangehaald in: Het beleid van den Liberalen Staat
1848-1897, door Mr. W. M. H. Boers, 1901.

*) Boers, bldz. 74.

Feuilleton.

Van Panamá naar Costa Rica.

(SEPTEMBER 1922).

(Stot).

Hoewel de stad een prettigen indruk op den vreemde-
ling maakt, waren we niet de meening toegedaan van hen,
die haar met overdreven lof „een coquette plaats” eens
noemde. Maar de omgeving der stad is werkelijk allerbe-
koorlijkst. In de auto van eene familie, met wie we door
vrienden uit Curaçao kennis maakten, deden we eenige
tochtjes in de buurt en steeds wordt het oog geboeid door
het heerlijke natuurschoon van de bergachtige omgeving.
Jammer, dat de wegen er zoo slecht zijn. Op één van die
tochtjes hadden we ook gelegenheid een koffie-plantage te
bezielen, en hoewel niet de tijd van den oogst, zagen we
toch hoe de koffieboonen, in verschillende kwaliteiten ge-
sorteerd, op groote gecemente vloeren in de zon gedroogd
worden, telkens door mannen met lange stokken of schep-
pen omgekeerd. De omgeving op zoo'n koffie-plantage, een
uitgestrekt geaccidenteerd terrein, is goddelijk, en 't is dan
ook wel te begrijpen, dat vele families er hunne vacaties
steeds gaan doorbrengen: in die heerlijke berglucht moet
men de gezondheid wel bij stroomen inademen.

Door de vele regen, die we hadden, — de laatste maan-
den van het jaar is het de regentijd, — konden we geen ge-
volg geven aan ons voornemen, per trein naar Puntarenas
te gaan, om zodoende een idee te krijgen van het zuid-
elijk deel van het land. Die tocht duurt n.l. twee dagen, één
dag heen en één terug, en zooveel tijd hadden we niet te

BESCHIKBAAR.

J. HORNMAN & ZOON
TAXATEURS
Groot Hertoginnelaan 252 - Den Haag
Telefoon M. 391.
In- en Verkoop-Bureau
van geheele en ged. van Inboedels

„stand (cultuurstelsel en Handelmaatschappij), die
„met de beginselen van den modernen staat in vol-
„strekten strijd waren, slechts zeer geleidelijk heeft
„willen breken. Zeker, zijne aarzeling was verkle-
„baar. Het in Indië gevolgde stelsel had voor het
„Moederland schitterende resultaten gebracht, nij-
„verheid en handel in vele opzichten nieuwen bloe-
„gegeven en in Indië zelve eene belangrijke ver-
„meerderde productie opgewekt en dat alles bedok-
„te den onrechtvaardigen en den dieper liggenden
„slechten economischen kant van het stelsel.
„Al is dan ook die verkeerde toestand door den
„liberalen staat niet krachtig genoeg bestreden
„wel het stelsel, dat aan dien toestand ten grond-
„slag lag, zoodat de eenheid van bedoeling, welke
„het liberale beleid heeft doen kennen, ook ten op-
„zichte van het economisch koloniale beleid aan
„den dag kwam.”

Hoe was de toestand, dien het liberalisme op
koloniaal gebied (in Indië) vond?

Het vond een *monopolie* en een *cultuurstelsel*.
Het monopolie was dat der *Nederlandsche Han-
delmaatschappij*, die bestond sedert 1824.

Waarom zij werd opgericht, blijkt uit den con-
derans van het Kon. Besluit van 29 Maart 1824,
waarbij van het plan tot oprichting van die Maat-
schappij mededeeling werd gedaan en die aan dat
Besluit voorafging:

„Overwegende, dat, sedert onze komst tot de
„geering dezer landen, niet alle de takken van de
„grooten handel, de uitbreiding en kracht hebben
„verkreten, op welken het herstel van algemeen
„vrede- en vriendschapsbetrekkingen met alle
„keren het uitzicht geopend hadden.”

„Dat, als een onmiddellijk gevolg daarvan
„de scheepbouw en reederijen, fabrieken en
„rijden, niet dien trap van voorspoed bereikt heb-
„ben, waarvoor dezelve vatbaar zijn.

„Dat als eene der grootste oorzaken van dien
„stand van zaken moet worden aangemerkt
„min gelukkige wending, welke de vaart en
„del met overzeesche bezittingen, vooral in
„Indië, genomen hebben.

„Dat deze toch aan de verwachting van de
„delaren niet geheelijk en op den duur hebben

missen, daar we meestal maar de morgenuren konden be-
nuttigen om alles van San José en naaste omgeving te zien.
In den namiddag begon het meestal te regenen. En om
onze hoop, de Irazu te kunnen beklimmen, moesten we op-
geven, daar die tocht, gedeeltelijk te voet, gedeeltelijk op
rijder, ook twee dagen in beslag neemt, en men ons ver-
telde dat hij alleen maar in de maanden Januari-Maart
aan te raden is. Den overigen tijd van het jaar zijn de we-
gen bijna onbegaanbaar. Wel maakten we nog een uitstapje
naar Cartago. We namen de autobus er heen (ruim een
uur rijdens) in plaats van den trein, om weer eens een
anderen weg te hebben, en ook omdat er met dat vervoer-
middel meerdere verbinding is tusschen die twee steden.
Doch een aangenaam voertuig is het niet, en door het
blik, dat er meestal van gebruik maakt, en doordat men
op de nauwe zitplaatsen erbarmelijk wordt door elkaar
schud, zoodat men op die „bus” met recht den naam van
„cocktail-shaker” kan toepassen. Maar, we zagen weer
wat anders, en maakten van uit Cartago een wandeling
naar de warme bronnen, in de hoop weer eens zoo iets in-
teressants te zien als in Las Trincheras in Venezuela, doch
het warme water, dat aan den voet der bergen uit den
grond opwelt, wordt hier met een emmer uit een bron-
put opgehaald, en het „badhuis”, dat deze warme bron-
exploiteert, ziet er zóó vervallen en onsmakelijk uit, dat
we niet begrijpen kunnen hoe de menschen in zulke armen-
dige hotelkamers nog genezing komen zoeken voor hunne
kwalen. Alleen de natuur: heerlijke plantengroei met aan-
den voet der bergen een schilderachtig riviertje onder
schaduwrijk gehooite, maakt een verblijf daar aangenaam.
Door een uitharsting van de Irazu is Cartago in het jaar
1910 bijna geheel verwoest. We zagen er de bouwvallen van
een zeer mooie kerk en van vele groote gebouwen, doch na
dien tijd maakt men de huizen zoo hoog niet meer en we-
den ze veel, evenals in San José, dat zooda de meeste ste-
den van Midden-Amerika meermalen van aardbevingen te
lijden had, „earthquake-proof” opgetrokken.

C. P. A. NICOLAI
DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
hoek Valeriusstraat.
Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
Ruime keuze - Nieuwste Modellen

MIDDELBARE TECHNISCHE SCHOOL Thomsonlaan 92 'S-GRAVENHAGE

OPLEIDING binnen 8-10 maanden voor het Kon. Staatsdiploma voor Machinisten, tevens opleiding voor Opzichter b. d. Staatspoor in Ned.-Indië met diploma der school, akte Wiskunde en Machinetekenen en Opzichter van den Waterstaat.

INTERNAAT EN EXTERNAAT

Vele referentiën — Spoedige aanmelding

DAG- EN AVONDLESSEN

Spreekuren van 12-2.30 en van 6-8 uur

voldaan, en nog groote deels zijn levendig gehouden door den bijstand en de hulp van de regering... het verschaffen van transporten en vrachten, terwijl deze hulp zelfs, in de laatste tijden, door vele handelaren als niet genoegzaam geoordeeld is.

„Dat alzoo in den schoot van het Moederland niet alle de voordeelen zijn uitgestort, welke eene wel aangelegde vaart en handel kunnen aanbren- den, terwijl onze buitenlandsche bezittingen daar- door schadelijke gevolgen te wachten hebben.

„Dat het derhalve noodzakelijk is, gelijk wij zulks tot een ernstig en bestendig onderwerp van onze zorgen en overdenkingen gemaakt hebben, om middelen op te sporen, geschikt om dien kwijnen- den stand van zaken te doen ophouden, den land- bouw en de verschillende takken van nijverheid daarommede in verband staande, aan te moedigen, en alzoo, onder den Goddenken zegen, aan de

Moge over de wereld spoedig de goddelijke boodschap der naastenliefde alom overheerschen in West en Oost, in Noord en Zuid.

Afscheidsrede C. R. Bakhuizen v. d. Brink.

„Statie de voordeelen te verzekeren, waarop haar belang onder de volken, de ligging van haar grond- gebied en de belangrijkheid van hare volkplantin- gen haar aanspraak geven.

„Dat deze middelen evenwel niet op het voor- deel van sommige andere volken behoeven ge- zocht te worden in uitsluitende verbodstelsels, maar met behoud van vrije vaart voor elke Ne- derlandsche vlag en alle andere met Nederland bevriende, in eene krachtige en wel bestuurde vereeniging van toereikend vermogen en gemeen- schappelijke arbeid, waardoor een nieuw leven aan alles kan worden aangebracht.

„Dat eene Maatschappij, waarin elk, hij zij Ne- derlander of vreemde, zijne bijdragen storten, en alzoo tot den bloei en welvaart van Nederland medewerken kan, bij uitnemendheid geschikt is alle die voordeelen te weeg te brengen.

„Dat deze Maatschappij zich tot den handel en de vrachtaart, hetzij voor eigen rekening, of in commissie voor anderen, behoort te bepalen, zon- der ooit in de zaken van bestuur, of hier, of in de overzeesche bezittingen, eenig deel te verkrijgen,

„en zonder dat zij, omtrent het voeren van haren „handel, aan eenige bemoeienis of inzage vanwege „den staat, onderworpen worde of tot den staat in „eenige andere verhouding sta, dan waarin elke „naamlooze Maatschappij, volgens de wet, ge- „plaatst is.”

Uit de theorie van dezen considerans blijkt niets van monopolie. Integendeel. Men kan er uit dis- tilleren, dat zoo iets als een monopolie zeer verre van de bedoeling der oprichters der Ned. Handel Maatschappij verwijderd was.

In de praktijk was het echter anders. Geheel anders. In de eerste plaats had de Maatschappij al direct een voordeel. Zij zou bij voorkeur worden belast met de levering en verzending van alle de behoeften, welke vanwege de Regeering naar de Overzeesche bezittingen moesten worden verzonden en met het overvoeren naar de Nederlanden van al hetgeen vandaar herwaarts moest worden over- gebracht en zich te dien aanzien met het departe- ment van algemeen bestuur, wien het aanging, zou verstaan.

Maar dat was, hoewel het een voorrecht betrof, niet de hoofdgrief tegen de Maatschappij.

De hoofdgrief, die zich langzamerhand ontwik- kelde was, dat wel degelijk aan de Nederlandsche Handel Maatschappij een monopolie was toege- staan en wel het monopolie van den verkoop der producten, die door het cultuurstelsel aan het Gou- vernement moesten worden geleverd.

In het kort beschreven, geschiedde het volgende, aldus beschreven in het Besluit van het belangrijke proefschrift De Nederlandsche Handel-Maatschappij door H. W. Tydeman (1867):

Inmiddels was in 1824 de N. H. M. opge- richt. De treurige toestand van handel en nij- verheid had daartoe aanleiding gegeven. De oorzaak van dien toestand lag echter, naar mijne meening, in het slecht geordend munt- wezen op Java en in de hooge beschermende rechten door de Regeering verleend. Door de oprichting der N. H. M. werden die bezwaren niet weggenomen en de N. H. M. heeft dan ook, tot aan de invoering van kultuur- en con- signatiestelsel, even goed als partikulieren op

muren, die ééns wit gekalkt waren, niet erg smakelijk uit- doch de bedden en het eten waren goed en dan mag men in die landen al van geluk spreken. Een inconvenient is ook, dat het hotel op de tweede verdieping gelegen is, zoo- dat men in dit heete klimaat doodop is als men de hooge trappen beklimmen heeft.

Ook den volgende dag konden we nog niet naar de boot, zoodat we nog een tweeden nacht in het hotel moesten verblijven, doch we hadden nu volop gelegenheid de stad op ons gemak te bezien. Flinkke winkels zagen we zoo goed als niet, en tot voor korten tijd was het werkelijk mooie, schaduwrijke Park vol prachtige palmen en andere tropisch gewas, met een mooien wandelmur langs de zee, en zijn fraaie muziektempel er vrijwel het enige attractie- punt, doch den laatsten tijd is er zoo langzamerhand aan den buitenkant van de stad, aan een kromming van de baai, waaraan Pt. Lemón ligt, een nieuw stadsgedeelte aan het verrijzen, Amerikaansch van opzet, met keurige villa- woningen voor de talrijke employe's van de „Fruit Co.” en van de Draadloze Installatie, en dat moet werkelijk een aanwinst voor de stad genoemd worden. De wandeling er heen, waarbij men een zeer moderne, open, doch overdekte waschgelegenheid passeert, waar de vrouwen uit het volk gratis hun vuile goed komen wasschen, — is wel snikheet, doch eenmaal daar, vindt men onder de schaduwrijke pal- men en op het groene gras een verrukkelijk plekje grond, terwijl men tegen den avond over den aangelegden wandel- kaaimuur aan het breede water aangename verpoozing kan vinden na den gloeiend-heeten dag.

Eindelijk konden we, den tweeden morgen nadat we in Limón waren aangekomen, aan boord, en bracht de „Oranje-Nassau” van de K. W. I. M. ons, na een kort op- onthoud te Colón, waar we nog eenige uren aan wal gin- gen, ruim vier dagen later veilig en wel in Caracão terug.

Caracão.

M. LANDHEER-VAN DONSELAAR.

SPECIALAAL ADRES VOOR DAMES EN KINDER KONFEKTIE

v.s.

GERZON

P. VAN DEN BRUL
Veenestraat 15 Den Haag
Amsterdam, Hoorn, Leeuwarden, Groningen, Hilversum

Heeren-, Jongens- en Kinderkleeding
Speciale afdeling voor
Kleeding naar Maat

LOUIS ZELDENRUST

GEDIPLOMEERD DAMESKAPPER

Premier Prix Academie Nationale, Paris

PLEIN 16 — TEL. H. 5460 — DEN HAAG

HAARWERKEN (Speciale bewerking voor de Tropen)
HENNÉ APPLICATIES (Onschadelijk haarkleuren)
Ondulation Permanente (best. tegen atmosph. invl.)
FRANSCH MODELHOEDEN en PARFUMERIEËN

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.

Zaterdags na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleystraat 63.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
ARNHEM, G. J. Hoesink, Emmastraat 58.

W. W. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud- Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplo- meerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegra- fisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aan- vragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

Cartago is geen groote stad en het leven is er naar het beeld vrij wat goedkooper dan in San José, althans in het vernaamste hotel, waar we de lunch gebruikten, en waar wij naar de pension-prijzen informeerden, vroeg men vijf colones (± f 3) per dag, en bij eenige dagen verblijf slechts ons tot eenige dagen ophoud aanklokte.

In San José is ook wel merkwaardig de groote overdekte markt. Men wandelt er als het ware door talrijke, nauwe straatjes, waar van alles te koop wordt aangeboden, en als niet, en tot voor korten tijd was het werkelijk mooie, schaduwrijke Park vol prachtige palmen en andere tropisch gewas, met een mooien wandelmur langs de zee, en zijn fraaie muziektempel er vrijwel het enige attractie- punt, doch den laatsten tijd is er zoo langzamerhand aan den buitenkant van de stad, aan een kromming van de baai, waaraan Pt. Lemón ligt, een nieuw stadsgedeelte aan het verrijzen, Amerikaansch van opzet, met keurige villa- woningen voor de talrijke employe's van de „Fruit Co.” en van de Draadloze Installatie, en dat moet werkelijk een aanwinst voor de stad genoemd worden. De wandeling er heen, waarbij men een zeer moderne, open, doch overdekte waschgelegenheid passeert, waar de vrouwen uit het volk gratis hun vuile goed komen wasschen, — is wel snikheet, doch eenmaal daar, vindt men onder de schaduwrijke pal- men en op het groene gras een verrukkelijk plekje grond, terwijl men tegen den avond over den aangelegden wandel- kaaimuur aan het breede water aangename verpoozing kan vinden na den gloeiend-heeten dag.

Eindelijk konden we, den tweeden morgen nadat we in Limón waren aangekomen, aan boord, en bracht de „Oranje-Nassau” van de K. W. I. M. ons, na een kort op- onthoud te Colón, waar we nog eenige uren aan wal gin- gen, ruim vier dagen later veilig en wel in Caracão terug.

Caracão. M. LANDHEER-VAN DONSELAAR.

Drogisterij „DE SALAK”

Molenstraat 67 hoek Prinsestraat

Telefoon H. 2849

betrouwbaarste en goedkoopste adres Indische Geneesmiddelen

Garage NASSAU

SCHELPKADE 42 b.d. Javastraat DEN HAAG

Verhuren van Luxe Auto's

tegen taxi-prijzen

MAAND-AUTO'S

Tel. H. 7503 Tel. H. 7504

**Garage MERCURIUS
KUIJPER & Co**
VAN SLINGELANDTSTR. 16 - DEN HAAG
TEL. SCH. 1198.

**Anfa Zijspanwagens
Ace- en
:: Indian-Motoren ::**

FORD Automobielen

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door **goede en voortdurende reclame.**

GEBRUIK DIT BLAD
VOOR UW

Reclamecampagne.

ROVER	LEVERANCIER OOST EN WEST	OSMOND
RIJWIELEN BIJ J. H. C. MERCKEL		
PARKSTRAAT 67 - TEL. H. 3127 BEEKLAAN 355 - TEL. M. 461 DEN HAAG		
ALL STEEL	VERZENDT NAAR OOST EN WEST	BATAVIER

FRANÇOIS BLOM's MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek
Geb. in linnen Stempelband

f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de
Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

**Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting
G. PIERIK-VAN DER DRIFT**
Schenkweg 300-302 Schiestraat 1
DEN HAAG

Chem. Wasscherij en Stoomerij

haren Indischen handel belangrijke verliezen geleden. Toen is de Nederl. Regeering begonnen met de producten, die zij door middel van het kultuurstelsel kreeg, aan de N. H. M. te consigneren en door haar te doen verkoopen. Daarvoor trok de Maatschappij aanzienlijke voordeelen, die bij verschillende overeenkomsten met het Gouvernement werden geregeld. Daardoor week evenwel de N. H. M. geheel van hare oorspronkelijke bestemming af; zij kwam in veel te ruwe betrekking en, in strijd met het Koninklijk Besluit harer oprichting, werd haar een verbazend monopolie toegekend. (Wij cursiveeren).

De hoofdschuld lag echter bij het *cultuurstelsel*. Dat nog in 1867 in die mate bestond, dat de schrijver van het zooveen genoemde proefschrift zegt, dat bij nader onderzoek het hem voorkomt „dat het „kultuurstelsel noch in het belang is van den Ja- „vaan, noch in dat van het Moederland en daarom „op den duur onhoudbaar.”

(Wordt vervolgd). H. A. RITTER.

Een nieuwe Politieke Partij.

De „Indonesische Vereeniging” hield j.l. Zaterdagavond een Algemeene Vergadering in „Hollands” te 's-Gravenhage, waar de heer A. Haighton sprak over: *Het Actualisme (fascisme) en de Koloniale Politiek*.

In grooten getale waren, zoowel uit Amsterdam als Leiden en Utrecht de hier te lande studeerende Indonesiërs, en onder andere ook eenige belangstellende leden-begunstigers, opgekomen om te hooren, wat deze nieuwe partij voor Indië zou hebben te beteekenen.

Spreker begon met een historisch overzicht te geven der regeeringsvormen in verschillende landen, eindigend met het betoog, dat z.i. de democratische beginselen blij hebben gegeven ondeugdelijk te zijn, waarom zijne partijgenooten, het schoone voorbeeld van Mussolini volgend, de traditie hoog willen houden. En waar er een traditie van meer dan drie eeuwen bestaat van Nederland's heerschappij over Indië, kan er z.i. geen sprake zijn van de leuze: „Indië los van Nederland.” Wel ging spreker echter mee met Kleintjes, waar deze zelfs een Inlander als Gouverneur-Generaal mogelijk zou achten. Ook de tradities van den Inlandschen adel wenschte spreker hoog te houden.

Daar spreker niet heel duidelijk in zijn uitleggingen was, vatten de toehoorders dit op, alsof de actualisten tot de oude tradities terug wilden gaan en ontspan zich na de pauze een levendig debat, te meer, toen er onder de aanwezigen een blaadje werd uitgedeeld, bevattende de beginselverklaring van den „Centralen Raad van het Verbond der Actualisten”, waarin als punt 7, *Koloniën*, alleen te lezen staat:

„Het instituut der Regentschappen worde beschermd en ontwikkeld.

Het importeeren van Westersche denkbeelden worde slechts in zooverre toegelaten als het denkleven van den Inlander daardoor niet ontwricht wordt.

De bloei der West-Indische Koloniën worde o.a. bevorderd door aan de inlandsche bevolking werkwilgheid bij te brengen.”

De aanwezige Indonesiërs deelden geenszins 'sprekers meening, wenschten zich integendeel van de hen knellende tradities los te maken. Een der meest vooraanstaande studenten oogstte luide bijval, toen hij met warmte betoogde, dat die politieke partij hem het welkomst was, welke het *snelt* Indië tot zelfstandigheid brengt. Zelf behoorende tot den hoogen Javaanschen adel, hecht hij niet aan dat instituut zonder meer. (Levendige toejuichingen).

Een lange reeks van debaters kwam de een na den ander 'sprekers vermeende argumenten be-

*) Het actualisme is sterk nationalistisch.

BESCHIKBAAR.

BEROEPS- LEERAARS UIT ENGELAND DIE OOK HOLLANDSCH SPREKEN	SCHOOL OF ENGLISH Geleenstraat 118 Weteringkade DEN HAAG	UITSLUITEND PRIVAAT ONDERRICHT IN DE ENGELSCH TAAL
---	---	---

strijden met de alleszins begrijpelijke conclusie, dat, waar spreker pleit voor een Nederlandsch nationalisme, de Indonesiër hetzelfde voor zijn land doet.

Daar het middernachtuur naderde, konden wij tot onze spijt sprekers antwoord niet ten einde toe hooren.

Stellig zal dit t.z.t. uitvoerig worden weergegeven in „Hindia Poetra”, het orgaan der „Indonesische Vereeniging”, dat op zijn buitenblad tot lijfspreuk heeft:

.....National aspirations must be respected, peoples may now be dominated and governed only by their own consent. „Self-determination” is not a mere phrase. It is an imperative principle of action, which statesman will henceforth ignore at their peril.

WOODROW WILSON.

Address delivered at a joint session of the two Houses of Congress, February 11, 1918.”

Later hopen wij dus op een en ander hier terug te komen.

G. v. B.-T.

Cheribonsche Histories.

(Vervolg.)

Van zulk een ceel buitenvoordeelen, meende de commissaris-generaal Nederburgh, kon veilig een tantième van 30.000 rijksd. worden afgetrokken om de heroïde kas der Comp. te stijven. De eerste resident, wien dit klontje uit de pap werd genomen, was Johan Lubbert Umbgrove, een creatuur van Heeren Meesters in het vaderland. Hij was uit Holland gekomen met krachtige aanbeveling van den Amsterdamschen burgemeester-bewindhebber Hasselaar, die een oud vriend was van den regereerden landvoogd W. A. Alting. Met zulk een wind in 't zeil moest zijn scheepje wel vlotten. In den rang van onderkoopman uitgekomen, werd hij spoedig tot koopman bevorderd en, wat nog beter was, tot schoonzoen van den gouverneur-generaal. Hij huwde diens jongste dochter Constance, ofschoon dit luidens de *Mémoires* van Dirk van Hogendorp slechts geschiedde onder den drang van haren vader en van den echtgenoot harer oudere zuster, J. Siberg. Hij zelf, v. Hogendorp, destijds een jeugdig zeeofficier, had het hart der landvoogdsdochter overred, maar daarom nog niet hare hand. In zijne gedenkschriften verhaalde hij hoe zij noode den huwelijkscandidate harer familie aannam, hoe schitterend de bruiloft was en hoe men niet had kunnen nalaten, wegens zijn rang bij de marine, ook hem daarvoor eene uitnodiging te zenden. Maar 't was een bedroefde bruid, die men 't kon aanzien, dat zij wel anders gewild had. De *Mémoires* vermelden:

„Pendant le souper elle m'envoya par une esclave affidée une bague et quelques autres de ses bijoux, en ajoutant que son coeur étoit toujours à moi, et ne seroit jamais à aucun autre, surtout à celui qu'on l'avoit contrainte d'épouser. Je voulus éviter un scandale funeste pour elle; je lui renvoyai le lendemain ses byoux par une main sûre. Ainsi s'évanouirent les espérances, qui m'avoient si longtemps occupé.”

Inderdaad, Constance Alting was voor den jongen fortuinzoeker geweest hetgeen Huygens van een „Rycke Vrijster” had gezegd:

Sy is een Kermisgans, die menigh Boer ontslipt — De ander was gelukkiger geweest en hield die gans bij de veeren. Thans moest er nog een voordeelige post voor hem wezen, en dit was onder de familieregeering Alting-Siberg geen moeilijke opgave. Men maakte hem eerst resident van Tegal, daarna van Cheribon. Ware zijn schoonvader alleen aan 't roer gebleven, men zou hem allicht die verhooging van het ambtgeld bespaard hebben. Maar sedert de beide commissarissen-generaal door be-

● Genua en Marseille ●
Geregelde Koeriersdiensten
voor passagiers.
REISBUREAU LINDEMAN
's-Gravenhage
Rotterdam - Arnhem - Groningen - Utrecht

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A.

DEN HAAG

TELEFOON 4782

windhebbers waren uitgezonderd, blies de wind uit een anderen hoek. Nu ging men aan 't cijferen hoe veel zoete vruchten er wel in dien Cheribonschen pruimeboom hingen, daarna aan 't schudden en schudde er voor 20.000 rijksd. meer uit dan vroeger. Vruchteloos protesteerde Umbgrove tegen een maatregel, „die hem een schoone pluim uit den staart deed verliezen en bittere klachten uiten over de nieuw geïntroduceerde inrichtingen.” Het alteratief der nieuwe machthebbers luidde: *se soumettre ou se démettre*. En de resident, die destijds nog niet zoo lang in functie was, moest voorloopig wel het eerste kiezen.

Van de Europeesche bevolking ter hoofdplaats Cheribon had een resident weinig profijt, maar ook weinig last, want ze was zeer gering. Zij bestond uit de Comp. dienaren, Europeesche militairen en slechts luttel burgers, die zoo goed als de rest den landjeng naar de oogen hadden te zien. Voorts woonden er eenige inlandsche Christenen, veel Chineezen en een mengelmoes van Boegineezen, Sumanen, Maleiers en kleurlingen. De rechtsbedeeling ressorteerde onder de sultans; de resident had er alleen bemoeienis mee, wanneer het vergriep de regenten uit de gouvernementlanden en vreemde Oosterlingen betref, of wanneer er moordzaken terecht moesten worden. In vroeger tijd werden zij behandeld door „goddellooze priesterraden”, later door de sultans en den resident, bijgestaan door de kakaal, djaksa en gezwoeren scriba. Zulke zaken kwamen meermalen voor; eens werden in acht maanden tijds zes moordenaars door deze rechtbank veroordeeld en op de pasehban naar 's lands rijks met de kris geëxecuteerd. Geringere delicten brachten den resident op den rechterstoel, zoodra personen gold, die niet aan de jurisdictie der sultans onderworpen waren. Aldus in 't geval van eene Chineseesche gehuwde vrouw, die aan een boedelmeester harer natie gunsten had toegestaan, waarop alleen de echtgenoot recht had. Volgens de letter der wet hing er voor partijen een heet potje in 't vuur; het *Ned.-Ind. Plakaatboek* bevatte voor zoodanig geval de strafbepaling:

„Overspel begaan werdende met een gehuwde vrouw zullen beyde, 't zij de man getrouwt is of niet, boven amende van 100 rijksd., yder voor den tijd van vyftig jaaren, de man aan de openbare werken buyten 's lands en de vrouw in het tugthuys gebannen werden.”

De Chineseesche boedelmeester zou derhalve op bevel of aan de Kaap een halve eeuw lang voor een kost zonder loon moeten werken, de vrouw zou eerst als stokoud besje het vrouwen tuchthuis verblijven hebben. Doch op Cheribon moede men zich weinig met het Plakaatboek. De zaak werd eenvoudig als eene geldkwestie beschouwd, omdat de vrouw, die tijdelijk bij den minnaar was ingetrokken, bij 't verlaten der echtelijke woning, op zijn aandringen, geld en goed had meegenomen. Daarvoor een zeker bedrag, dat door een ander aan de boedelmeester in bewaring was gegeven. Hier school het vergriep; het overspel was eene bijkomende onafhankelijkheid. De boedelmeester werd beschouwd als de eenige schuldlige aan de gepleegde ontvreemding en veroordeeld tot eene boete van 309 rijksd. en 14 stuivers. Twee derden daarvan kwamen aan den echtgenoot, en één derde ten voordeele van den Chineseeschen tempel.

Zoo Cheribon een *dorado* was voor den resident, zoo was de Europeesche indigomakers en Chineseesche handelaars, voor den inboorling was het wat Egypte voor de kinderen Israels was: een land der verrijking. Behalve door de belastingen voor hare sultans, de contingenten voor de Comp., de opbrengsten *in natura* voor den resident en de afperking der Mongoolsche grondhuurders, werd de bevolking nog herhaaldelijk getroffen door epidemien en hongersnood. De uitbarstingen van den cholera aan Tjerimai in 1752 en 1805 werden gevolgd door eene pestziekte, die zooveel slachtoffers maakte dat hier kwamen de dure belangen der E. Maat-

schappij in 't spel) de „inzaam” der producten er ernstig onder leed. De stad zelf was morsig en ongezond; minder nog voor den resident, die in zijn fraai landhuis op Tangkil woonde, of voor de sultans, welke weken lang in hunne popperige buitenverblijven vertoefden, als wel voor den kleinen man, die in de bamboekrotten van overbevolkte kampongs op een alluvialen slijkbodem leefde. Nog in 1821 noemde S. Roorda van Eysinga de stad een „nest”, en schreef er van:

„Men heeft ja aan den kant der zee een schoon uitzigt, het is daar ook koeler, doch de modderbank voor de stad besmet de lucht en benadeelt de gezondheid. Men vindt er weinig fraaie huizen, alles is te digt op elkander. Achter de muren staan lage woningen, die geen vrijen wind hebben en kwalijk den rook ontlasten. Men behoeft zich dus niet te verwonderen over den verschrikkelijken stank aan vele plaatsen, noch over de verwoesting door de pest meermalen in dit stadje aangericht. Zedelyk ziet het er niet veel beter uit. Ik moet aanmerken, dat er vele gebrekkige menschen als blinden, verminkten, enz. in Cheribon gevonden worden, doch voor het overige is men er beter gekleed dan in de Preanger regentschappen, alwaar de vrouwen bijna naakt gaan.”

Hij had er kunnen bijvoegen, dat onder de bedelaarshorden, die reeds ten tijde van Valentijn de bezoekers van het heilige graf gelijk horzels een paard achtervolgden, zich ettelijke bevonden, die met de zweren van Lazarus overdekt waren, hui-veringwekkende gedaanten van lepra-lijdens, gelijk Hofdijk zich die voorstelde bij de geneeskrachtige warme bron:

Hopend herstelling door 't vocht van den vurigen adem der dampspheet,

Gants over 't zwellende lyf met puisten en zweren bevangen,

't Neusbeen doorwroet, en de lippen met bultige wratten doorbobbeld.

Onder al deze bezoeken van Europeesche en Chineseesche roofzucht, van vulkanische uitbarstingen, van pest en hongersnood, bleven de sultans het liedje van Roger Bontemps zingen. Vermochten zij iets tegen den hemel en de Compagnie? Zij leefden naar de wijze der vaders bij hunne inlandsche spelen en gekruide vischmaaltijden, bij hunne potsenmakers, bijzitten, wajangpoppen en waterkasteelen, en werden er soms oud bij. Echter was het er ver van, dat zij een staat konden voeren gelijk de prins der Vorstenlanden, of zelfs gelijk de regenten van Bandoeng en Tjiandjoer. De resident Hasselaar schreef in 1765 over hen, in de Memorie voor zijn opvolger:

„De inkomsten dezer princen zyn gering; hun land is niet groot, en de pady en coffy laat haar niet veel over, alzoog nog al een pompeusen omslag van huishouding hebben, uytgesondert hunne jaloeshey tegen den anderen, waaruyt vele onaangename disputen voortvloeyen.”

In vroeger dagen was het wel anders geweest, maar sedert de opkomst der Comp. hadden zij hun besten tijd gehad. Lang nadat, onder het Britsche tusschenbestuur, deze oorspronkelijke priesterdynastie haar macht en zelfstandigheid had verloren, en eindelijk geheel gemediatiseerd was geworden; nadat de laatste vorst, die nog een schaduw van gezag had uitgeoefend, zijne waardigheid tot een ledigen titel en een pensioen beperkt had gezien, bleven hunne afstammelingen de kratons der voorvaders bewonen, zich sultan Sepoeh en sultan Anom noemen. De eene troostte zich met Islamietische geestdrijverij, de andere met eene hervorming van het nationale theater, een derde met de kunstnijverheid van den schrijnwerker. D. i. met het uitsnijden van deurstijlen, schutsels, banken en ledikanten, die nog heden de vertrekken van vervallen kratons versieren. In 1878 schreef een reiziger (dr. van Ryckevorsel) in zijne *Brieven uit Cheribon*:

„Verwonder u niet over dien sultan; er zijn er hier zelfs twee, maar beide afgeschaff. De eene is

INDIË

Complete Uitrustingen naar Maat

Onze Indische ervaringen garandeeren U Indische modellen.

Witte Pakken van f 12.50

De goederen door ons geleverd worden voor de bewerking eerst tweemaal gekrompen, zoodat wij krimprij garandeeren

VRAAGT GRATIS PRIJSCOURANT

G. J. HOFSTEE - ROTTERDAM

DELFTSCHEPOORTPLEIN 5

Vakkundige Bediening.

Muziekhuis LUXOR

GROOTE MARKT 28 DEN HAAG

GROOTE SORTERING GRAMOPHOONS EN GRAMOPHOONPLATEN

Voor repatrieerenden speciale conditiën

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkoopen of hunne verzameling wenschen te completeeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË

OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*

DEN HAAG

MEUBELLEN

INKOOP

VERKOOP

FIRMA G. JONKER

Iste v. d. Boschstraat 77

's-Gravenhage

Tel. Bez. 142

Belast zich met alle voorkomende aangelegenheden in deze branche, o.a. Behangen, Stoffeeren, Verhuizen, Taxatie, enz. enz.

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. KRUL

Salon de Rafraichissements

NOORDEINDE 44

DEN HAAG

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND” AMSTERDAM.

Passagiers- en Vrachtdienst

van Amsterdam via Southampton, Algiers, Genua, Port-Said naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA, SEMARANG en SOERABAJA, vice versa.

't SPORTHUIS
v/h E. ARNOUITS
GRAVENSTRAAT tegenover de Bonneterie DEN HAAG

**HEEREN
MODE
ARTIKELEN**

PRIMA
Engelsche
Regenjassen
voor
Dames en Heeren.

Boorden

NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW
NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE

Programma voor Jaargang VIII
(MEI 1923—APRIL 1924)

Behalve die van actueelen aard, zullen de volgende rijk geïllustreerde artikelen in den achtsten jaargang worden opgenomen:

- Prof. J. F. VAN BEMMELEN, Nederl.-Indische dieren.
 - Dr. F. D. K. BOSCH, Een hypothese omtrent den oorsprong der Hindoe-Javaansche kunst.
 - J. G. DOORMAN, In de Preanger.
 - Vormen van het Oostersch despotisme in de dagen der Oost-Indische Compagnie.
 - T. VAN ERP, Voorstellingen van vaartuigen op de reliefs van den Boroboeoer.
 - Het Kala-Makara-ornament in de Hindu-Javaansche kunst.
 - T. ESSER, De feestelijkheden van den Oost-Javaan.
 - J. E. JASPER, Naar den top van den berg Slamet.
 - G. KALFF, Bitar.
 - JAAP KOOL, Over Gongs en Ankloengs.
 - Prof. N. J. KROM, De waardeering der Hindoe-Javaansche kunst.
 - Prof. J. A. LOEBER, Een oeroud wapen. II. Het blaasroer in Europa.
 - Dr. J. J. PAERELS, De Indigo-cultuur.
 - De Katoen-cultuur.
 - De Gambir-cultuur.
 - Dr. EUG. M. M. PARAVICINI, Over de kapmessen van Nederlandsch-Indië.
 - Jkvr. D. VAN SCHMIDT AUF ALTENSTADT, Donorodjo. Bezoek
 - Gouverneur-Generaal op Lombok.
 - Jhr. B. C. C. M. VAN SUCHTELEN, De ruïne van het oud-Portugeesche fort op Poeloe Endeh (Zuid-Flores).
 - K. TIDEMAN—VAN BRUGGE, Javaansch houtsnijwerk. Badplaatsen op Java.
 - J. H. DE VRIES, Een predikant-kerkafbreker.
- Waar nu acht jaren geleden dit Maandblad werd opgericht ten einde te trachten eene meerdere belangstelling voor onze Koloniën op te wekken, daar zullen wij het ten eerste op prijs stellen indien wij ook op Uwe medewerking en steun mogen rekenen.
- Gaarne stellen wij daartoe gratis proefnummers ter beschikking en verzoeken U ons te willen opgeven aan welke adressen wij een nummer ter kennismaking mogen zenden.
- U dank zeggend voor Uwe medewerking op deze manier en ons aanbevolen houdend voor Uwe wenken, welke wellicht een verhooging van het aantal abonnementen ten gevolge kan hebben, teekenen wij

Hoogachtend,
DIRECTIE MAANDBLAD
„NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW”

ACADÉMIE DE DANSE MODERNE
N. DE PARMENTIER

Tijdens het Zomerseizoen worden de Danslessen gegeven in ons Paviljoen

DIRK HOOGENRAADSTR. 172
SCHEVENINGEN

Dansen leeren in 4 à 5 Privaatlessen
Spreekuur 11—12 u. 's-Avonds 9—10 u.

Hotel de Bellevue
BEZUIDENHOUT 15 :: 'S-GRAVENHAGE
TEL. INTERC. H. 447.

een dweepziek Mohamedaan, die bijna zijn kraton niet verlaat; de andere is zeer geëmancipeerd, hij heeft een Hollandschen gouverneur voor zijne kinderen en legt met zijne vier echtgenooten bezoeken af bij den resident.

In de loods op den aloon aloon, die hem tot tijdelijk verblijf diende, ontving de schrijver der *Brieven uit Insulinde* meer bezoek dan hem lief was. Van den djaksa, den regent, den sultan zelfs — „maar die was wijzer en bleef op een afstand. Let wel op degradatie: hoe hooger rang, hoe meer terughoudendheid, want de regent had mij al niet aangesproken, wat de djaksa wel gedaan had. Maar het allerbeste was de wedono, die mij gisteren kwam vragen om zijn portret te maken; hij had mij voor een fotograaf aangezien. Het spijt mij zeer, dat ik den man niet een uur heb laten poseeren, op één been b.v., en hem naderhand gezegd, dat ik hem de fotografie wel sturen zou.”

(Wordt vervolgd).

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Midden-Partij.

Aan twee artikelen over „De midden-partij” van den heer W. A. Pénard in de *Loc.* van 9 en 10 April ontleenen wij o.m.:

De aanstaande invoering van het herziene Regeeringsreglement zal een tijdperk van zeer groote politieke beteekenis voor Indië inluiden, waardoor weder bijzondere aandacht gewekt wordt voor de huidige partijverhoudingen.

Een eerlijke en practische politiek kan nimmer gegrondvest zijn op overwegingen, welke getuigen van een drang tot bevordering van eenzijdig groepsbelang of van kortzichtig en haatzaaiend rassen-sentiment. Vooral in een maatschappij als de Indische, waar de twee hoofdgroepen nog grooter verschillen vertoonen in opvatting, wetenschappelijke ontwikkeling en economische kracht, kan een dergelijke belangen-politiek een ernstig gevaar vormen voor de regelmatige ontwikkeling van het land en de maatschappelijke orde. Het zijn echter juist dergelijke overwegingen, welke nu nog vaak één beslissenden invloed uitoefenen op de politieke gedragslijn.

De komst van het Westersche element in Indië, eeuwen terug, is geschied onder den drang naar nieuwe exploitatie-gebieden. Wij vonden hier een economisch weinig ontwikkeld land met rijke natuurlijke hulpbronnen, welke door de Inheemsche bevolking zoo goed als onbenut werden gelaten, behalve ter voorziening in de eigen geringe behoeften. Het nieuwe bevolkings-element, meer op de hoogte van de wereldbehoefte en van de wijze, waarop daarin voorzien kon worden, vatte de exploitatie dier natuurlijke rijkdommen krachtig aan. Dit geschiedde overeenkomstig de toen algemeene begrippen, dus vrijwel uitsluitend ten voordeele van den exploitant, die zich daartoe in de eerste plaats van de oppermacht meester maakte en het Inheemsche volk hoogstens bruikbaar achtte als een willig productie-werktuig bij de intensiever exploitatie van het land. De moderne beginselen, welke zich sedert dien tijd allerwege haan hebben gebroken, hebben deze maatschappelijke verhouding van veroveraar en onderworpenen wel ernstig aangetast, doch de oude opvattingen hebben nog niet geheel afgedaan. Nog altijd leeft onder een deel van het Westersche bevolkings-element dezer landen de meening, dat het oude recht van verovering aan de afstammelingen van den veroveraar blijvende aanspraken heeft gegeven op een bevoorrecht hunner bijzondere belangen. In dien zin, dat de voordeelen der economische ontwikkeling,

Pension „SUNNY HOME”
Laan v. Meerdervoort 568 Telef. M 1904.
Indische en Hollandsche Tafel
van 12-2 en van 5-7 uur
Volledig Pension v. af f 4.- per pers. per dag

welke zij gebracht en geleid hebben, uitsluitend voornamelijk aan hen ten goede dienen te komen, waartoe dus de oude verhouding van oppermachtige heer over de onderhoorigen zooveel mogelijk gehandhaafd dient te worden.

Deze drang om de oude verhoudingen intact te laten, vindt versterking in het groote verschil, dat nog steeds tusschen de beide groepen bestaat op het gebied der wetenschappelijke ontwikkeling. Het onmisbare moderne cultuurbezit stelt den vroegeren overheerscher nog steeds in staat om tegen den drang der zich ook in Indië meer en meer openbarende democratische beginselen in, zijn oude economische machtspositie te handhaven en de groote voordeelen van het Indische productieproces aan zich te trekken. En daar men — opzettelijk of onbewust — blind blijft voor het feit, dat dit groote verschil in economische geschiktheid vooral is blijven bestaan door onze tekortkomingen op sociaal gebied van vroeger jaren, wekt het tevens een gevoel van ras-superioriteit op, dat ook de geschiktheid tot het verwerven dier noodzakelijke bekwaamheid bij uitsluiting wil toekennen aan de tegenwoordige dragers van het moderne cultuurbezit, terwijl het ras, dat nimmer in de geschiedenis werd gesteld zich dit te verwerven, meer in staat wordt verklaard dit ooit te doen ten minste de verworven kennis zoo goed mogelijk toe te passen. Het is dit op groepsbelang en rassenwaan gebaseerde streven, dat kenmerkend moet worden voor de partij van reactie en behoud.

Het is begrijpelijk, dat in de vroeger onderworpenen rige groep, vooral door den invloed van de moderne ethische en democratische wereldbeginselen, een drang werd geboren om aan die oude, knevelende verhouding een einde te maken. Men kwam tot het inzicht, dat dit alleen kon geschieden door zich de eigenschappen te verwerven, welke aan de maatschappelijk hooger staande groep haar bijzondere geschiktheid voor het exploiteeren en ontwikkelen van het land gaf. Zodoende openbaarde zich in Indië steeds meer een streven naar ontwikkeling van de vrije volkskracht; een drang, welke overwonnen van de andere zijde algemeene bestrijding vond, doch ten slotte ook oprechte erkenning en steun kreeg van de niet door eigenbaat of rassenwaan behoudzieke leden dier groep. Toch bleef het niet zelden tegen dit gerechtvaardigde streven naar standigheid en ontwikkeling nog zeer krachtig — gepaard met de natuurlijke, slechts geleidelijk te overwinnen moeilijkheden, welke de volksopwekking op haar pad ontmoette — een algemeen gevoel van ontevredenheid verwekte over den te langzaam geachten gang van zaken.

Handig geprikkeld door onverantwoordelijke volksleiders en door enkele Westersche politici, die den wereldstrijd tegen de bestaande maatschappelijke verhoudingen, met volkomen verkeerd inzicht omtrent de gevolgen, ineens willen overplanten naar dit pas ontwaakte land, verwerden deze gevoelens en strevingen ten slotte bij een deel van het volk tot een diepgaande verbittering, welke een vruchtbaren bodem vormt voor blinde vreemde-afkeer. Onder den ban van dergelijke gevoelen aanvaardden deze misleiden ten slotte het ultranationalistische beginsel, dat het recht op de exploitatie der natuurlijke bodemschatten van het land bij uitsluiting wil toekennen aan de oorspronkelijke bewoners en daarbij de medewerking van meer nog de leiding dóór de oorspronkelijk-vreemde elementen star afwijst. Evenals vroeger de Garibaldianen van het onderworpen Italië, heidelt deze uiterste groep thans voor haar land het beginsel: *Hindia fara da sé.....*, zich blind houdende voor het onloochenbare feit, dat het, voor de intensieve ontwikkeling van het land onmisbaar te achten moderne cultuurbezit nog niet voldoende algemeen eigendom van de massa der bevolking is geworden, om deze voorgangers te kunnen ontberen. Zoo ziet men dus thans de maatschappelijke ontwikkeling van Indië sterk beïnvloed door twee groepen, die fel tegenover elkaar staan, het eigen

Hotel „de Leeuwerik”
KRUISSTRAAT 30-32 :: HAARLEM
TELEFOON 514
Huis van den Eersten Rang
CENTRALE VERWARMING.

Hôtel de l'Europe
AMSTERDAM
HUIS VAN DEN EERSTEN RANG
ZALEN VOOR PARTIJEN

MILENA SIGAREN
SERIEMERK
 FABRIKANTEN:
C. DE JONG & ZONEN, APELDOORN
 HOOFDSTRAAT 8 TELEFOON 84

belang als uitsluitend doorslag gevend be-
 houwen, en door hunne onbezonnen rassenwaan
 rassenhaat de scheiding tusschen beide bevol-
 kungsgroepen steeds grooter maken.

tegen te strijden, teneinde de regelmatig en
 ontwikkelende van Indië in het belang van
 de gewaarborgd te zien, is het doel van de mid-
 deling.
 Vervolgens vat schrijver de leidende gedachten
 der praktische associatie politiek eener mid-
 deling in negen stellingen samen en toetst hij
 handelingen der bestaande politieke partijen
 het algemeen belang, opdat zoodoende het ant-
 woord gegeven kan worden op de vraag: of de al-
 tergeestende middengroep recht van afzonder-
 ling bestaat heeft?
 Binnenkort zullen de promotors der midden-
 deling een scherp-omlijnde verklaring omtrent haar
 en leidende principes publiceren.

Iets omtrent de Volkslectuur.
 De Deli Crt. van 14 April deelt o.m. mede, dat
 bureau voor de Volkslectuur, dat sedert 1908
 bestaat en zich aanvankelijk bepaalde tot het her-
 geven van geschikte gedeelten uit de bestaande
 Nederlandsche litteratuur, sedert 1916 ook Europee-
 romans in de landstalen overzet. Daarbij werd
 allerlei procedé gevolgd: Letterlijke vertalingen
 vonden o.a. van „Alleen op de Wereld”, „de
 Schaapherder”, „Het Leven van Tromp en De Ruy-
 ten”, „de Overwintering op Nova Zembla”, ter-
 wijl b.v. „Olivier Twist” bewerkt werd op zooda-
 nige wijze, dat het werk zich aanpast aan het In-
 disch milieu. In deze „bewerking” speelt het boek
 Batavia, waar de boeaja's van Passer Senén de
 Nederlandsche apaches hebben vervangen. Een rijke
 Chineesch neemt den armen jongen, die hier Si
 Jamin heet, op en voor de verdere milieuschilde-
 ring worden een bioscoop, de Passer Ikan, de
 huisbrug, enz. benut. Reeds werden ruim 600 wer-
 ken uitgegeven in het Hollandsch, Maleisch, Ja-
 nansch, Soendaneesch, Madoereesch, Bataksch,
 Mangkabausch en Balineesch.

De Maleische lectuur wordt in Latijnsche karak-
 ters gedrukt, met 't oog op de typografische moei-
 ligheden, aan het zetten van Arabisch letterschrift
 verbonden. De voor het gebruik in de Soendalan-
 bestemde boeken worden niet met Javaansche
 karakters gedrukt, omdat de bevolking er niet aan
 gewend is en alleen om onnaspeurlijke redenen door
 het Gouvernementsonderwijs kunstmatig in stand
 gehouden.

Voor de eigenlijke Javanen is de quaestie anders,
 gezien deze het Javaansche letterschrift be-
 houden als nationale poesaka. Wel is het letter-
 schrift duurder en kan op een bladzijde Ja-
 vansch schrift slechts de helft van wat op een
 Latijnsch schrift gedrukt kan worden,
 waar de Javanen er zoo sterk aan blijken te
 houden, dat zij bij het aanschaffen van boeken er
 hogere kosten grif voor over hebben, wordt aan
 den wensch tegemoet gekomen.
 In 1922 werden 150.000 werkjes contant verkocht
 2000 aan bibliotheken verstrekt, dat is een
 stuk op de 300 Inheemschen. De alphabeten op 3
 procent rekenend, wordt de verkoop een boek op
 alphabeten, een verhoudingscijfer waar de uitge-
 verij in Europa naar reikhalzen.
 Behalve ontspanningslectuur (in den laatsten
 tijd beginnen zoowaar de oorspronkelijke romans
 te komen) bevat de bibliotheek van de Volks-
 lectuur ook een schat van ontwikkelingslectuur, op
 natuurkundig gebied in hoofdzaak, doch ook
 op economie en een zestigtal praktische handlei-
 dingen op hygiënisch en medisch gebied; zelfs zijn
 enkele werkjes verschenen op politiek gebied.

Kaarten en Atlassen voor de Scholen.
 Het Dep. van Onderwijs in Indië is begonnen
 te weer te stellen tegen de particuliere uitge-
 verij, die voor wandkaarten en atlassen voor school-
 gebruik, ondanks de prijsdaling op verschillend
 gebied, nog steeds zeer hoge prijzen blijven vra-

N. V. Meubelfabriek „DELTA”
 Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 893
NIJMEGEN
 Wij kunnen U momenteel aanbieden: S
Complete Huiskamers van af f 315.-

Lunchroom
DE OUDE VETTE HEN
DEN HAAG bij het Stadhuis

gen. Volgens de N. Soer. Crt. is thans de medewer-
 king ingeroepen van den Topografischen Dienst in
 Indië, die, zooals algemeen bekend is, op cartogra-
 fisch gebied voor niemand behoeft onder te doen
 en die met zijn uitnemend wetenschappelijk en
 technisch personeel in staat is, om in alle opzich-
 ten prima werk te leveren.

Deze inrichting heeft op zich genomen een reeds
 door de Catalogus-commissie goedgekeurde, groote
 wandkaart van Java en Madoera te vervaardigen,
 evenals een atlas ten dienste van de Indische lagere
 scholen. Later komen wellicht nog andere kaarten
 aan de beurt. De Topografische dienst kan een en
 ander leveren voor ongeveer de helft van de prij-
 zen, die door de particuliere uitgeverij berekend
 worden; hierdoor zal een aanzienlijke besparing
 verkregen worden.

Volksuniversiteit.
 Aneta bericht aan de Java-Bode, dat met ingang
 van 1 Juli, in het gebouw van de Bibliotheek-Ver-
 eeniging te Weltevreden, de volgende nieuwe leer-
 gangen zullen worden gegeven:
 Dr. de Lange: Over Universitaire Studiën.
 Mr. dr. Westra: Over Internationaal Recht.
 Mevr. Carrière: Over den Engelschen roman in
 de 19e eeuw.
 Mej. Draaijer: Over Kunstgeschiedenis.
 Mr. A. B. Cohen Stuart: Over Bestuurshervor-
 ming.
 Dr. Theunissen: Over Psychologie.

UIT DE INLANDSCHE PERS.
De moord, gepleegd op den heer P. A. F. Jans.
 In de eerste week van de maand Januari 1923
 werd te Kediri de zaak behandeld van den moord,
 gepleegd op den heer P. A. F. Jans, inspecteur van
 de Singer Sewing Company, ter plaatse, tijdens
 diens inspectiereis.

De beklagde was de Javaan Sastro Soemadi,
 oud ongeveer 35 jaar en van beroep kleermaker.
 Reeds sedert 6 jaren was hij tevens agent der
 Singer Sewing Company te Kandat en had als zoo-
 danig tot taak naaimachines, tegen kleine maan-
 delijksche afbetalingen, onder het groote publiek
 aan den man te brengen.
 De ingekomen gelden moest hij storten bij het
 kantoor der firma te Kediri, doch daarin was hij
 reeds sedert eenigen tijd in gebreke gebleven.

Terzake ter verantwoording geroepen, bleek het
 tekort f 52.— te zijn.
 Hij erkende zijne schuld, waarop de heer Jans
 de opmerking maakte, dat zulk eene manier van
 doen niet veel verschilde van diefstal.
 Er ontstond daarbij een woordenstrijd en toen
 heeft de heer Jans zich zoodanig opgewonden, dat
 hij den beklagde, na hem eenige klappen om de
 ooren te hebben gegeven, diens hoofd schudde en
 zijn baadje scheurde.

Voorloopig scheen het geschil afgedaan, doch de
 heer Jans wilde den beklagde niet huiswaarts
 laten gaan, omdat hij hem den volgende morgen
 wilde medenemen op zijne inspectiereis en zij dan
 gezamenlijk zouden trachten de achterstallige gel-
 den van de koopers der naaimachines te innen.

De heer Jans was bereid den beklagde 8 pCt.
 van de te kort zijnde f 52 als commissieloon toe te
 kennen en op die wijze voorkomen, dat hij zijn
 agent moest ontslaan.

Die goede bedoeling is echter geheel anders uit-
 gekomen.

Ten huize van Bok Astro te Tegalán gelden in-
 nende, bleef Sastro buiten staan wachten, terwijl
 de heer Jans en zijn schrijver naar binnen gingen.

Hij zag toen(?) hoe zijn baadje in het conflict van
 den vorigen dag was beschadigd, en, volgens zijn
 eigen verklaring, maakte zich op dat oogenblik
 plotseling het gevoel van mata glap van hem mees-
 ter, zóódanig, dat hij niet meer wist wat hij deed.

BESCHIKBAAR.

Haagsche Coöperatieve Keuken
Restaurants
 Keppelerstraat 274 Tel. M. 2313
 Anna v. Buurenstraat 204 - Tel. B. 226
 Maaagshotel 12-2 uur à f 0.65
 Diner 5-7 uur à f 1.10
 Diverse Schotels à la carte.
 Uitzending door de geheele stad à f 0.76 PER
 MAALTIJD en f 0.14 bezorgloon PER BUS.

BESCHIKBAAR.

Zijt Gij Abonné ?
 van het rijk Geïllustreerde
 Maandblad
NEDERLANDSCH INDIË
OUD EN NIEUW
 Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer
 aan bij de Administratie s
Nobelstraat 20 Den Haag
 — Telefoon H. 1987* —

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch
 Licht, Baden, Rustige ligging.
LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf

BESCHIKBAAR.

LEDEN VAN DE
VER. „OOST EN WEST”
 hebben op vertoon van hun Lidmaatschap-
 kaart toegang tot de Clublokalen Restau-
 ranten Leeszaal van de **Amsterdamsche**
Burgerwacht, Singel, hoek Vijzelstraat
 Amsterdam.
 Zij kunnen er elken Maandagmiddag
 tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de
 Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost
 en West aantreffen.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 80,000,000.-
Statutaire Reserve - 19,445,211.-
Buitengewone Reserve - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseeringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscrédietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt.

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

BESCHIKBAAR.

Nederlandsch Administratiekantoor

Hoofdkantoor: WILLEMSPARKWEG 4 - AMSTERDAM

Bijkantoor: 's-HERTOGENBOSCH, Parade 1, Tel. No. 1079

ALLE BANKZAKEN

Verstrekt gratis advies betreffende alle fondsen en aandelen, verhandelt valuta op termijn, belast zich met uitvoering van orders op de Amsterdamsche Beurs.

Commanditaire Bank- en Handelsvereniging

VISSER & Co.,

's-GRAVENHAGE Thomsonlaan 31.

Tel.-adres: COBAVICO. Tel. Nos. M. 3930 en M. 3931.

Postcheque- en Gironummer 47262.

Verricht alle Bankzaken.

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
HYPOTHEKEN ASSURANTIËN SPAARKASSEN

Hij trok in dien toestand zijn piso blati en met dit wapen gewapend in de rechterhand, bleef hij bij de deur der woning staan wachten.

Toen de heer Jans naar buiten kwam, stak hij het wapen in diens buik en werd hij, volgens zijn zeggen, eensklaps weer normaal.

Hij spoedde zich naar het kantoor van den assistent-wedono te Kandat, alwaar hij aan diens schrijver van het gebeurde kennis gaf, onder overgave van het wapen, nadat hij het aangekleefde bloed daarvan had afgelikt.

De heer Jans werd naar Kediri gebracht, alwaar hij, tengevolge van de toegebrachte wond, overleed.

De Landraad aldaar veroordeelde den dader tot 10 jaar gevangenisstraf.

Verdienstelijke Landsdienaren.

Zaterdag, den 6en Januari 1923, had in de Regentswoning te Batang (Pekalongan — Java) de plechtige uitreiking plaats van de onderscheidingsteekenen, welke bij gelegenheid van de herinnering aan Harer Majesteit's geboortedag, waren toegekend aan eenige verdienstelijke landsdienaren in de Residentie Pekalongan.

De Regent van Batang ontving het officierskruis der Oranje Nassau-orde.

In het jaar 1913 tot Regent benoemd, werd hem reeds in 1920 den titel van Adipati verleend en hoewel het gebruik wil, dat eerst na vijf jaren dienst hogere onderscheidingen worden toegekend, zoo is men, op grond van buitengewone verdiensten van den Regent, over dat gebruik heengestapt.

De heer Mas Soemadi, Patih van Pekalongan, ontving de kleine gouden ster, terwijl aan de heeren Tan Mo San en Khouw Pek Siang vergund werd den titel van „Majoor" te voeren.

Eerstgenoemde officier werd in 1896 tot wijkmeester te Pekalongan benoemd, en daarna in 1906 tot luitenant en in 1913 tot kapitein bevorderd.

De heer Khouw Pek Siang trad in 1895 als luitenant der Chinezen te Batam op en werd in 1900 tot kapitein bevorderd.

Wegens meer dan 22-jarigen dienst werd aan den heer Mas Sosrowidjojo de zilveren ster van verdienste uitgereikt, terwijl de assistent-wedono van Bodjong, de heer Mas Karjosasmito, wegens 40-jarigen dienst de zilveren ster in ontvangst mocht nemen.

Voorts werden nog de hoofdmantri van het kadaster, de heer Raden Tjitroedjo, en de mantripolitie bij het boschwezen, de heer Mas Soeriodibrotto, met de zilveren ster van verdienste begunstigd en aan tal van agenten en loerachs, allen met meer dan 30 jaren dienst, onderscheidingen toegeacht.

De Regent van Batang en de Patih van Pekalongan dankten den Resident voor deze bewijzen van openlijke waardeering.

De heer Walter, administrateur van de cultuuronderneming „Siloewak Sawangan", bood, ook namens zijne collega's, met een toespraak den Regent van Batang een gouden sigarenkoker aan, die dit bewijs van vereering op hoogen prijs stelde.

Daarna werd de champagne rondgediend, terwijl muziek en de dansmeisjes uit den kraton van Mangkoenegoro, het feest opluisterden.

(Perniagaan 12 Januari 1923).

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Bezuiniging?

In de „Perniagaan" van 6 Januari 1923 wordt de vraag gesteld of de Indische ingezetenen van die plaatsen, waar gemeenteraden gevestigd zijn, thans beter af zijn dan vroeger, toen men die instelling in Ned.-Indië nog niet kende.

De schrijver gelooft, dat, als men aan die ingezetenen een antwoord vroeg op die vraag, menigeen met ontkennend gebaar het hoofd zou schudden.

En zijns inziens ten rechte.

Te Batavia althans heeft het er veel van of men

BESCHIKBAAR.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

met twee gouvernementen te doen heeft, met een staat in den staat, en dat is de gemeenteraad.

Hij weet niet wat hij moet zeggen van de gemeente-financiën, die, naar het schijnt, steeds onvoldoende zijn, doch wel kan hij verklaren, dat de gemeentegelden op te royale wijze worden gebruikt en de gemeenteraad daarbij zonderlinge kuren ontplooit.

Bij deze verklaring heeft hij op het oog het feit, dat de gemeente Batavia een eigen ontvanger en ander eigen personeel moet hebben en op die wijze den schijn op zich laadt van een eigen gouvernement te willen zijn.

Die gemeente-ontvanger kan toch zeer goed werkzaam zijn in het kantoor van 's lands kas ter plaatse, waardoor tal van onkosten kunnen worden vermeden.

Doch de gemeenteraad voelt niet veel voor zulk eene regeling en wil een eigen goed bezoldigd ontvanger met een eigen kantoor en eigen ondergeschikt personeel, waarmede minstens f 1000.— per maand zijn gemoeid.

En waar tegenwoordig overal drang bestaat naar bezuiniging, daar doet het de gemeenteraad vreemd aan, de gemeentegelden op zulk een royale wijze gebruikt te zien en waarover men dan onontstemd is.

De inning van de gemeentelijke belastingen is zeer goed geschied door het beheer van de Rijks-inkomstenbelasting, doch de gemeente wil dat niet aan en verlangt die inning zelf te doen, waarvoor weer ambtenaar-specialiteiten noodig zijn, die hun dienst moeten uitoefenen in een eigen, goed en volledig uitgerust kantoor met behoorlijk onderlegd ondergeschikt personeel.

De schrijver begrijpt niet dat de tegenwoordige Landvoogd dien toestand handhaaft.

Naarmate de gemeenteraad bijzondere afdelingen van beheer in het leven roept, naar die mate zullen de financieele lasten drukken op de burgerij, die ten slotte al deze gelden heeft op te brengen.

Het zal die burgerij dan ook zeer aangenaam zijn eens te mogen weten, welke de grens is voor den gemeenteraad tot uitbreiding van die afdelingen.

Nu zegt men wel dat al die maatregelen worden genomen in het belang van de verfraaiing der gemeente en van het welzijn der ingezetenen, doch deze geven, volgens de meening van den schrijver, toch liever de voorkeur aan den vroegeren toestand, die lang niet zulke zware financieele lasten op de schouders van de bevolking legde.

Elke regeling eischt natuurlijk de noodige fondsen ter uitvoering daarvan, doch, alvorens daarvoor te beschikken, kan men toch eerst daarover te raad gaan met de ingezetenen.

Dit moet niet geschieden door een college, bestaande uit luxe-heeren, die niet weten wat het woord „soesah" beteekent en die niet weten wat het woord „gebrek" zeggen wil.

De schrijver hoopt en vertrouwt, dat men steeds in gedachten zal houden, dat de verlangde gelden door het volk moet worden opgebracht en dat dit dikwijls met groote moeite gaat gepaard.

Het Chinesch-Maleisch Dagblad „Han-Po".

Te Medan is opgericht de Naamlooze Vennootschap „Handelmaatschappij en Drukkerij Han Po Kongsj", met een bedrijfskapitaal van f 50.000.— in aandelen van f 10.—

Het doel is het uitgeven van het Chinesch-Maleisch dagblad de „Han Po".

Het voorloopig bestuur bestaat uit de heeren Hie Foek Tjhoy, directeur en Lim Hoek Swan, administrateur.

Het kantoor is in het gebouw No. 60, Depôtweg, Medan.

In de „Perniagaan" van 9 Januari 1923 wordt de oprichting van deze vennootschap toegejuicht, omdat men daarin deelnemer kan zijn voor f 10.—

Bovendien is de leiding toevertrouwd aan den heer Hie Foek Tjhoy, die het vertrouwen van de Chineezèn te Medan en omstreken geniet.

M. A. VREESWIJK

WIJNHANDEL - UTRECHT

Uitvoerige Prijscurant op aanvraag gratis.

VERLOFGANGERS

JE ADRES voor Gereedschappen, Koperwerk, Gordijn-garnituren, Geldkisten, enz. enz. is bij

A. NIEUWENHUIZEN

Prinsestraat 19-21 Tel. H. 7763

Met belangstelling wordt het eerste nummer tegemoet gezien.

De Sianghwee en de Volkenbond.

De Sianghwee (Kamer van Koophandel der Chinezen te Batavia) heeft, volgens bericht, voorkomende in de „Perniagaan” van 9 Januari 1923, een schrijven ontvangen van den Volkenbond, waarin wordt uitgenoodigd vertegenwoordigers te zenden naar de conferentie, welke van 31 Maart tot 5 April 1923 te Genua zou worden gehouden en waarop in behandeling zou worden genomen het denkbeeld om het „Esperanto” als handelstaal in te voeren.

Die conferentie zou plaats hebben in het gebouw van de Kamer van Koophandel ter plaatse.

In het hotel Wagner te Lidau zouden eventueel 3 plaatsen worden gereserveerd.

De Sianghwee heeft echter nog geene beslissing genomen.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Inlandsche Coöperatie in Palembang.

Het Ned.-Ind. Rubber- en Theetijdschrift van 15 April meldt: Bij Tjempaka in het gebied van de Komering staat een kleine rubberfabriek, het eigendom van de samenwerkende Inlandsche rubberplanters. Deze coöperatie kan alleen met de hulp van den Landbouwvoorlichtingsdienst bestaan.

Het fabriekje is tegenwoordig overbodig, doordat zoowel in Palembang als in andere gewesten van Sumatra, de Inlandsche rubberplanter maar al te gemakkelijk zijn rubber in zeer eenvoudigen vorm kan verkoopen. Hij maakt van zijn latex dikke sheets en verkoopt die tegen vrij hooge prijzen aan opkoopters, die hun waar via Palembang naar Singapore zenden, vanwaar zij haar weg naar Amerika vinden.

De coöperatie van Tjempaka heeft daarmede op natuurlijke wijze haar leven geëindigd. Zou men het nuttig vinden een coöperatie opnieuw in het leven te roepen, dan zou men moeten overwegen een rubberfabriek te Palembang op te richten, waar dezelfde werkzaamheid kan plaats vinden, die nu te Singapore geschiedt.

Over het algemeen is het wel jammer, dat zooveel latex en zooveel eenvoudig bereide rubber van heel Sumatra naar Singapore gaat. Voor de heele bevolkingsrubberteel van Sumatra zou men misschien wel op Poeloe Sambo of elders een verzamelplaats kunnen vormen.

Stovia-Almanak voor het jaar 1923.

De Almanak-redactie brengt allereerst haar dank uit aan den hr. A. de Waart, Directeur der School tot opleiding van Inlandsche artsen en aan het heele Indische artsencorps, dat de eerste uitgave van het werk mogelijk maakte.

Het rijk geïllustreerde boek bevat een almanak, de geschiedenis van de S.T.O.V.I.A., de vereischten van toelating tot het studieplan, een uittreksel uit het reglement van de school, reglement van orde van het eindexamen, enz., de verschillende Stovia-vereeningen als de schermvereniging, de muziekvereniging enz. en voorts de commensalenlijzen. Verder mengelwerk en varia en voorts de gewone vacantie-adressen van de abiturienten. Het boek is keurig uitgevoerd en heeft veel weg van de studentenalmanakken in Nederland.

Jong-Java's Jaarboekje voor het jaar 1923.

Het Hoofdbestuur deelt mede, dat Jong-Java het niet langer meer kan stellen buiten een bijzonder periodiek, waarin de gebeurtenissen in de vereniging worden vastgelegd. De eerste illustratie van het boekje is die van den Prang Wadono, Prins Mangkoe Negoro. Verder bevat het boekje een kalender, een model-rooster van werkzaamheden, de lijsten van de bestuursleden in acht verenigingsjaren, geschiedkundige jaartallen, de organisatie van Jong-Java, de statuten van de vereniging, een lijst van historische feiten, mengelwerk, aphorismen en varia. Het boekje is uitgevoerd in netten band.

Gamelan-melodieën.

Het Bat. Nwsbl. meldt, dat de heer Paul J. Seelig een bundel Gamelan-melodieën in Westersch notenschrift geschreeven en van aantekeningen voorzien heeft.

Het boekwerk, dat tweehonderd gamelan-melodieën bevat, is getiteld: „Gending djawi” en uitgegeven door de Edition Matatani te Bandoeng. Gedrukt werd het evenwel in Europa: het ziet er keurig uit. Paul Seelig heeft blijk-

baar niet gewacht tot er een specifiek Javaansch notenschrift zou zijn uitgedacht, en de gamelanmuziek op het gehoor af opgeteekend in Europeesch notenschrift. Elk dier talrijke melodieën draagt als opschrift haar eigen naam.

De auteur wijddt zijn interessant werk aan de nagedachtenis van een groot Javaansch musicus, componist en kunstenaar, wijlen R. M. T. Wreksodiningrat, in leven regent van Karang te Soerakarta. Diens krachtig streven, om de oude gendingen en tembangs weder aan het volk bekend te maken, en ze door de gamelans aan de vorstelijke hoven en elders te doen uitvoeren, ze zodoende in eere te herstellen, mag als een levenstaak van hem worden beschouwd.

P. HOFLAND - DEN HAAG

Woning-Inrichter Behanger - Stoffeerder

SLEEDOORNSTRAAT 66 - TEL. M. 5369 - POST-GIRO 65938

baar niet gewacht tot er een specifiek Javaansch notenschrift zou zijn uitgedacht, en de gamelanmuziek op het gehoor af opgeteekend in Europeesch notenschrift. Elk dier talrijke melodieën draagt als opschrift haar eigen naam.

De auteur wijddt zijn interessant werk aan de nagedachtenis van een groot Javaansch musicus, componist en kunstenaar, wijlen R. M. T. Wreksodiningrat, in leven regent van Karang te Soerakarta. Diens krachtig streven, om de oude gendingen en tembangs weder aan het volk bekend te maken, en ze door de gamelans aan de vorstelijke hoven en elders te doen uitvoeren, ze zodoende in eere te herstellen, mag als een levenstaak van hem worden beschouwd.

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 41. Jutevezel en goenizak, door Dr. R. Broersma. — Eenige eigenschappen onzer bouwgronden welke het behalen van goede oogsten daarop in den weg staan, door N. N. (slot). — De kemiri, door D. — Kleine landbouw als bestaansmiddel van den Europeaan, door C. H. van Ooy. — Eenvoudige bedrijfsleer voor den landbouwer (vervolg), door A. J. Koens. — Ondervindingen met groenbemesters. Groenbemesters in de koffietuinen, door Dopheide. — De Acacia decurrens (hoomsoort met hoog tanningehalte). — Nog iets over het arbeidsvraagstuk in de Buitengewesten, door H. J. Grijzen (ontleend aan Koloniale Studiën). — De rubbermarkt in 1922 (Het Hollandische schrikbeeld dat geen schrikbeeld bleek te zijn).

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Afl. 8. Kunst en kunstvaardigheid in Indië (vervolg), door N. — Zuid-Oost-Celebes (met schetskaart en ill.), door M. Lindenborn. — Dwars door Sumatra (slot), door H. J. H. — Indische herinneringen. XIV. Koninginneverjaardag op een post, door M. A. van der Lijke.

Locale Belangen.

In het Nr. van 16 April een artikel: Opzet of ondoordachtheid, van Ir. W. J. Immink, naar aanleiding der vraag van den adviseur voor de decentralisatie aan verschillende locale raden, of het mogelijk werd geoordeeld het toezicht op onderhoud der gewestelijke wegen wederom door de bestuursambtenaren te doen geschieden ten einde hierop te kunnen bezuinigen. De critiek van den schrijver heeft niet de instemming der redactie, die meent, dat ijzeren noodzaak de Regeering tot deze bezuinigingsvoorstellen heeft gedwongen.

Verder een uit het orgaan der Ned.-Ind. Accountantsvereniging overgenomen artikel van den hr. Kerelman: Waaronder de administratie van een overheidsorgaan onvermijdelijk ingewikkelder is dan die van een particulier bedrijf.

In de rubriek Decentralisatie o.m. de mededeeling, dat een nieuw orgaan is verschenen, n.l. „De Locale Ambtenaar”, hetwelk halfmaandelijks zal uitkomen en, volgens de redactie van Locale Belangen, in een bestaande behoefte voorziet.

Studiën betreffende den bodem van Sumatra's Oostkust.

Bij J. H. de Bussy te Amsterdam is verschenen: Studiën betreffende den bodem van Sumatra's Oostkust, zijn uiterlijk en zijn ontstaan, door Jhr. Dr. F. C. van Heurn. Met 41 afbeeldingen en een kaart. (Uitgegeven met financieelen steun van het Kon. Ned. Aardr. Gen., het Oostkust van Sumatra Instituut en de Mij. ter bev. van het natuurk. onderz. der Ned. Koloniën).

Dit werk sluit aan bij — en is eene gedeeltelijke aanvulling van — een vroeger verschenen geschrift van denzelfden schrijver, getiteld: De gronden van het Cultuurgebied van Sumatra's Oostkust en hunne vruchtbaarheid voor cultuurgewassen.

De in het boek gegeven beschouwingen berusten op eigen waarnemingen. Het eerste hoofdstuk behandelt de vorming van de Oostkust in haar geheel als geosynclinaal gebied, als onderdeel van den Indo-Maleischen Archipel. Het tweede beschrijft het ontstaan van de geologisch verschillende onderdeelen van Sumatra's Oostkust op zichzelf. Men vindt er de verschillende geologische formaties in genoemd, die karakteristiek zijn voor die onderdeelen, terwijl tevens de voornaamste problemen opgesomd worden die zich voordeden bij het zoeken naar verklaringen voor het bestaan der typische geologische en agrogeologische verschillen in deze onderdeelen. Deze problemen worden in de hoofdstukken III en IV elk afzonderlijk uitvoerig behandeld en voor zoover mogelijk tot oplossing gebracht. De hoofdstukken V, VI en VII geven dan ten slotte de beschrijving van de drie voornaamste bodemtypen, de witte gronden, de hoogere roode gronden en tertiaire gebieden. Deze beschrijving is niet zuiver geologisch gehouden, maar evenzeer agrageologisch en geografisch. De zeer uitvoerige literatuurlijst aan het eind bevat tevens de bronnen, die bij het samenstellen van het vroeger verschenen werk hebben gediend.

De afbeeldingen in het werk zijn, op zeer enkele na, alle

BESCHIKBAAR.

H. H. DROST & ZOON

KLEERMAKERS VOOR DAMES EN HEEREN

LAAN VAN N.-O. INDIË 171

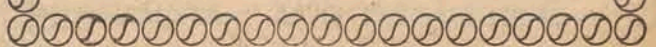
TELEFOON B 836

□□□□□□□□

SPECIALITEIT IN Heeren-Avondkleeding

□□□□□□□□□□

ROK-COSTUMES SMOKING-COSTUMES

BESCHIKBAAR.

PIANO's RIPPEN

P. Heinstraat 42
DEN HAAG

Ook in huur en in huurkoop

BESCHIKBAAR.

BIJ UW BEZOEK AAN

BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,
bemerkt U, dat Uw kleederen gekreukt, gevlekt of
gescheurd zijn.

U kunt ze moeilijk missen Geen nood

Wij Reinigen en Persen Uw Kleeding terwijl gij slaapt!

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS
hebben eigen ateliers te

BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,

Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior

Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue

Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren) Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen (American Stoppage) alles zoo vlug en zoo goedkoop, dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliëntèle mogen rekenen.

Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der bovengenoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen wij Uw kleeding,

terwijl gij Uw courant leest of even een brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors

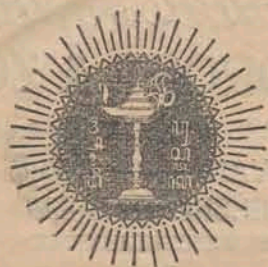
Prop.: M. ANDRÉ,

4 rue Grétry, BRUSSEL

(eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van de Place Brouckère).

Wanneer U bij uw leverancier van Geldersche worst, de worst ontvangt met een loodje gemerkt „Anton Hunink, Deventer”, dan verzekeren wij U, dat die Worst van prima Geldersche varkens bereid is en door vakmannen gemaakt is, terwijl wij ons verantwoordelijk stellen voor de qualiteit.

Anton Hunink, Deventer.
Hofleverancier.

ADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
Tel. M. 5611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut” en van „De Commissie voor de Volkslectuur” te Weltevreden.
Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.
Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties. Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst

door TH. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties. Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeerd, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleidt.

Het werk wordt o.a. verlicht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

De Geur van Moeders Haarwring

door NOTO SOEROTO.

2E DRUK.

Prijs f 3.75.

Uit de Persbeoordelingen:

„. . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie ons dwingt te met die van onze grootste poëten te vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaanbaar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt”.

JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„. . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefdelied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en vereert . . . De schoonheid van zijn vaderland en de monumenten van de beschaving van zijn heetgeliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het lied rijst uit zijn ziel”.

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag van Ned.-Indië”.

Haagsche Steenkolen-Maatschij voorheen J. KEMPS

Hofleverancier

Kantoor: Z.-O. Buitensingel No. 170
Den Haag Tel. H. 107

gereproduceerd naar foto's, door den schrijver zelf genomen.

Botanisch onderzoek in Ned.-Indië.

Van de serie geschriften: „The history and present state of scientific research in the Dutch East Indies” (uitgave van de Internationale Circumpacifische Onderzoek Commissie) is wederom een Nr. verschenen onder den titel: A short history and the present position of botanical investigation in the Dutch East Indies.

De beschrijving is o.m. verrijkt met de portretten van Rumphius, Junghuin en Prof. M. Treub.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 21. Oogstresultaten uit Cuba, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Plantersvereniging „Semarang-Kedoe” (reorganisatie van het N.-I. Landbouw Syndicaat). — Invoer op Java en Madoera door particulieren. — Vergelijkende productiecijfers van drie-ondernemingen gedurende de jaren 1920—22. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen, zoomede de overige geregelde rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut geeft ditmaal literatuur over de zgn. groote cultures: cacao, kina, koffie, rubber, suiker, tabak en thee.

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië.

Jaarg. VII, No. 4. April '23. Nieuwe perspectieven bij de rubberbereiding. Voordracht door Dr. O. de Vries. — Over de regeneratie van tegen bruinen binnenbast geschielden Heveabast, door Dr. A. Steinmann (met ill.). — Conservieren van latex met ammoniak, door Dr. O. de Vries, met medewerking van Mevr. N. Beumee-Nieuwland en Dr. R. Riehl. — Vereenvoudigde methode voor bastonderzoek, door A. Steinmann.

Ned. Indisch Rubber- en Theetijdschrift.

Vol. 8 No. 3. 15 April '23. — Amerika als rubberproducent, door G. F. B. — Latex-verschepingen, door R. — Selectie en uitdunnen. Lezing, gehouden door J. R. Harmsen. — Thee-veilingen Amsterdam gedurende 1923. — Tuinonderhoud en maatregelen tegen afspoeling, door Dr. J. J. B. Deuss. — Over ziekten en plagen in de thee, door A. J. Garretsen (slot). — The cinchona-cultivation in Java, by Dr. H. L. H. Zakrzewski. — Something about „Aerial Rope-ways”, their installation, and adaptation for use on planting Estates, by A. Bertling (with ill.).

Natuurkundigtijdschrift voor Ned.-Indië.

Uit den inhoud van dl. 82, afl. 3. Halo's in 1921 te Weltevreden, waargenomen door Dr. S. W. Visser. — Over het verband tusschen het absolute maximum en (de grootste waarde van) de gemiddelde grootste hoeveelheid regen, door Dr. J. Boerema. — Het ware infectie-percentage van insecten-eieren, door J. E. A. den Doop. — Aardmagnetische metingen bij een zonsverduistering, door Dr. S. W. Visser. — Uitkomsten van aardmagnetische waarnemingen te Batavia en Buitenzorg verricht gedurende de jaren 1915—1918.

Deel 83, afl. 1. Verslag omtrent den toestand en de werkzaamheden der Kon. Nat. Vereeniging over het jaar 1922. — Kort overzicht van het weer in Ned.-Indië gedurende 1922. — Vulkanologische berichten, door ir. Taveerne. XXI. De G. Merapi (Midden-Java) in 1922. XXII. De G. Lamongan in 1922. XXIII. De G. Semeroe. XXIV. De G. Keloet in 1922. XXV. De Kawah Idjen in 1922. XXVI. De G. Raoeng. XXVII. De G. Awoe op Groot-Sangi. XXVIII. De G. Api op Siao. XXIX. Diversen (met platen en schetsen).

Malayan Branch R. A. S.

De titel van het te Singapore verschijnend tijdschrift, dat in alle Nrs. bijdragen bevat met betrekking op den Indischen Archipel: het Journal of the Straits Branch of the Royal Asiatic Society, is met het jongst verschenen Nr. (April '23) gewijzigd in Journal of the Malayan Branch of the R. A. S.

De volgende bijdragen komen voor vermelding in deze rubriek in aanmerking. On a collection of reptiles from Sarawah (Borneo), by Dr. E. R. Dunn. — New or noteworthy Bornean plants. Part III, by E. D. Merrill. — A botanical excursion to Northern Sumatra, by H. N. Ridley. — The teaching of Malay at the School of Oriental Studies London, by C. O. Blagden. — On the persistence of an old type of water-vessel, by I. H. N. Evans (met afbeeldingen o.a. van gendi's in het Museum van het Bat. Gen. v. K. en W.). — A large Orang-Ulan (from Katoengou in Dutch West Borneo), by F. N. Chasen (with ill.).

Statistiek van den handel en de in- en uitvoerrechten in Ned.-Indië over het jaar 1921. Deel III. Samengesteld bij het Hoofdkantoor der in- en uitvoerrechten en accijnzen. (Batavia, G. Kolff en Co.).

De acties tot nakoming of ontbinding van arbeidscontracten, aangegaan voor bepaalden tijd, na ontslag zonder

J. A. VAN HEIJNINGEN

FABRIEK VAN GRAFHEKKEN - SANITAIRE ARTIKELEN

AANLEG VAN GAS- EN WATERLEIDING

LEVERING VAN ALLE SOORTEN

HAARDEN, KACHELS en FORNUIZEN

•• ELECTRISCHE SMEDERIJ ••

WESTEINDE 159 TELEFOON M. 2867 DEN HAAG

wettige reden. Verhandeling van Mr. Star Nauta Carstou. (Indisch Tijdschrift van het Recht. Dl. 118, afl. 2 en 3).

Overzicht van de rubbermarkt gedurende 1922. — Over instervingsziekten van Hevea, door Dr. W. Bally. (Publicaties N. I. Landbouw Syndicaat. 1923, afl. X).

Denkbare samenwerking van suikerondernemingen op hygienisch en geneeskundig gebied. Overzicht eener voordracht van Prof. J. J. van Loghem voor den Bond van Eigenaren van N.-I. suikerondernemingen. (Archief voor de Suikerindustrie in Ned.-Indië. 1923, afl. 13).

De beteekenis van de Javasuikerindustrie (vervolg). (Orgaan Leerlingen Middelb. Technische Scholen. 15 Mei '23).

Volkshuisvesting in Indië (vervolg), door G. J. Goedhart. (Minerva, 22 Mei '23).

Herinneringen aan mijn jaar verblijf op Nias (slot), door N. Borel-Bohn. (Eigen Haard, 26 Mei '23).

Singkeh Treub. — De poenale sanctie en nog wat. (De Planter, 25 April '23).

Schetsontwerp voor een hoogoven-, staal- en walswerk op Celebes (met 9 teekeningen), door den ing. bij den dienst van den mijnbouw A. L. ter Braake. (Verslagen en Mededeelingen betreffende Indische delfstoffen en hare toepassingen. No. 15).

De financiën van Nederland en van Ned.-Indië. Rapport der vlootwetcommissie. II. Ned.-Indië. (Economisch Statistische Berichten. 23 Mei '23).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers 1923, No. 5 en 6. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. Afdeling Pers. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Overzicht van de Maleisch-Chineesche en Chineesche pers over de maand Februari en Maart 1923. Samengesteld door het kantoor voor Chineseche Zaken. (Weltevreden, Drukkerij 't Kasteel van Aemstel).

Waterkracht en electriciteit in Ned.-Indië. (De Nederlandsche Mercur. 17 Mei '23).

Het dualisme in verband met de Indische financiële politiek, door Dr. J. H. Boeke. (De Taak, 18 April '23).

De Politiek Economische Bond en de veestapel, door G. (P. E. B. 19 April '23).

Moet de wijze, waarop wij de pest bestrijden, ook uit een economisch standpunt, niet grondig worden herzien? door Arts. (P. E. B. 26 April '23).

Suriname.

De klacht van den Gouverneur van Suriname heeft de Nederlandsche dagbladders op geheel ongekende wijze warm doen loopen; dit in aansluiting aan de artikelen van Dr. van Blankenstein in de Nieuwe Rotterdamse Courant. Van al die beschouwingen in de bladen een overzicht te geven, laat onze ruimte niet toe. In ons vorig nummer vestigden wij reeds de aandacht op de uitnemende artikelen in de N. R. Ct. van 19 en 20 Mei, „Suriname en Indië” en „De „noodkreet” uit Suriname”. In dit laatste stuk verklaarde de schrijver diep getroffen te zijn door de koude, cynische wijze, waarop de „noodkreet” uit Suriname door een oud-minister en een minister is aangehoord. En verder in het artikel: „. . . . Van het zedelijke moment der zaak is niets begrepen, van de daad van conscientie is niets verstaan; men antwoordt in het besef van een overmacht, die zich alles kan permitteeren.”

In een ingezonden stuk in de N. R. Ct. van 23 Mei — Ochtendblad C — protesteert de heer Idenburg er tegen, dat hij op „koude en cynische” wijze den „noodkreet” uit Suriname heeft aangehoord. Hij acht die uitdrukking krenkend en verzoekt die terug te nemen. In een onderschrift verklaart de redactie, dat het natuurlijk allerminst in haar bedoeling heeft gelegen den heer Idenburg te krenken.

In ons nummer van 26 April schreven wij over dezen „noodkreet” uit Suriname: „Dat het eenmaal tot een uitbarsting zou komen, werd door ieder, die jaarlijks de behandeling van de begroeting volgde, voorzien. Hetgeen de Gouverneur schrijft, is een cri de coeur, een uiting van lang

IN KRINGEN

waar men tot oordeelen bevoegd is, beschouwt men Aambeienzalf van broeder Benedictus als het eenigst, nooit falende middel. Prijs p. p. f. 1.— Verkrijgb. bij de voorn. drogisten

BESCHIKBAAR.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: W.M. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregeld MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPELLUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

verkropte ergernis." En wij eindigden met deze woorden: „Wat de Minister niet moet doen is zich door den ongewonen vorm der beschouwingen van den Gouverneur laten afleiden van de juistheid daarvan.”

Dit nu is bij de behandeling der Surinaamsche begrooting in de Eerste Kamer op 3 Mei j.l. niet de houding van den Minister geweest.

* * *

Over enkele andere dagbladartikelen over den „moodkreet” nog het een en ander:

„De Standaard” van 12 Mei wijdt een hoofdartikel aan de beschouwingen van den Gouverneur. Het hoofd van het artikel, „Misschot”, wijst de strekking aan. Ziehier het slot: „Het schot van den Gouverneur trof hetgeen niet bedoeld was en wat vóór alles intact moest blijven; aan het eigenlijke doel ging het echter voorbij. Het is een misschot.”

De „Oprechte Haarlemmer Courant” van 19 Mei vraagt zich in een hoofdartikel af: „Wat doen wij voor Suriname?” Hieruit over des Gouverneurs macht het volgende: „.....Maar als er dan eindelijk een gouverneur is, die aandacht hebben wil en die in het openbaar een wanhoopskreet slaakt, zoals baron van Heemstra deed, dan heeft men waarlijk nog den moed om ontstemd te zijn over „onbescheidenheid”.

.....En het is wel verrassend, als de heer Idenburg, oud-gouverneur van Suriname, dit afwijken van den gebruikelijken weg ernstiger blijkt te vinden dan de aangewezen feiten op zichzelf!

„De teere verhouding tusschen den minister en den gouverneur wordt miskend,” zei de heer Idenburg in de Eerste Kamer, „wanneer zij zich van elkander losmaken en geschillen publiek worden gemaakt.” En verder verklaarde hij: „de oplossing kan alleen gevonden worden wanneer men aan beide zijden van den Atlantischen Oceaan elkaar weet te verstaan.”

„Maar dat is 't juist wat gouverneur van Heemstra wenscht en wat langs den steeds gevolgden weg — dien men den normalen noemt! — niet bereikbaar bleek te zijn. Want als minister de Graaff — eveneens ontstemd — zegt, dat de opmerkingen van den gouverneur „in de eerste plaats in aanmerking kwamen voor een gedachtenwisseling tusschen den minister en hem, die dan zeer waarschijnlijk bevredigende resultaten zou hebben opgeleverd”, dan is dat het antwoord, dat de gouverneur vermoedelijk al vele malen heeft ontvangen. En als hij dan geen heil meer verwacht van „het bewandelen van den weg, dien een gouverneur had moeten bewandelen,” dan grijpt hij — als 't hem inderdaad ernst is — naar het middel der publiciteit. Hetgeen hij gelukkig heeft gedaan.”

Mr. S. J. R. de Monchy, Burgemeester van Arnhem, oud-secretaris der Suriname-commissie 1911 — de zgn. Commissie-Bos — schrijft in „Het Vaderland” van 18 Mei over „Het Surinaamsche conflict.”

„De felle aanval van Gouverneur van Heemstra op den Minister van Koloniën heeft de volle publieke aandacht gevestigd op het conflict tusschen het bestuur der kolonie Suriname en het opperbestuur in Den Haag. Iets nieuws is een dergelijk conflict echter niet, al nam het zelden een zoo scherpen vorm aan. De geschiedenis van Suriname in de laatste tientallen jaren geeft bijna voortdurend een strijd te zien tusschen Gouverneur en Staten enerzijds en het Departement van Koloniën anderzijds. Reeds dit wijst er op, dat de heer Idenburg gelijk had, toen hij bij de behandeling van de Surinaamsche begrooting 1923 in de Eerste Kamer er op wees, dat men dit conflict had te zien los van de strijdende personen aan weerszijden van den Atlantischen Oceaan en dat de oorzaak veeleer bij 't bestuursstelsel te zoeken was. De heer Idenburg heeft zich daarbij op het rapport van de commissie-Bos uit het jaar 1911, waarin de fouten van dit

WISBRUN & LIFFMANN

Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELLEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELLEN.

stelsel aangegeven en de weg tot verbetering gewezen was.”

En dan zet de schrijver het betoog van de commissie uiteen, dat wij bij onze lezers bekend mogen veronderstellen.

Het slot van het artikel luidt: „Het Departement van Koloniën heeft ook in de pers harde woorden moeten hooren over de wijze waarop men er „het potlood” gehanteerd heeft; het was, als men b.v. den bekwamen specialen correspondent der N.R.Ct. mag gelooven, wiens artikelen er zooveel toe hebben bijgedragen om de belangstelling voor Suriname te verlevendigen, maar al te vaak „het domme potlood”. Maar veel ernstiger is m.i. de grief, dat men aan het Departement heeft nagelaten om het initiatief te nemen tot een wijziging in het bestuursstelsel, die er toe zou kunnen leiden, dat men op het Plein ten aanzien van het grootste deel der koloniale begrooting het potlood in het geheel zelfs niet ter hand zou behoeven te nemen.”

Wij hebben meermalen in dit blad gezegd dat en waarom wij niets voelen voor de hier bedoelde wijziging en zullen daar niet op terugkomen. Ook nu raakt het al of niet domme potlood het grootste deel der koloniale begrooting niet.

Op het artikel „Kolonie en subsidie” in het „Algemeen Handelsblad” van 23 Mei, alsook op de tusschen Gouverneur en Staten gewisselde stukken betreffende de begrooting voor 1924 komen wij in ons volgend nummer terug.

* * *

Over den oproep van Prof. Flu, waarover wij in ons vorig nummer spraken, nog dit:

„De Surinamer” van 26 April ontleent aan den begeleidenden brief van Prof. Flu het volgende:

„Zooals U bemerken zult, heeft het stukje de bedoeling om Paramaribo's bevolking op te wekken tot een daad, welke, naar ik veronderstel, door haar gemakkelijk kan worden verricht. Ik heb hier met verschillende autoriteiten gesproken over de mogelijkheid Paramaribo van een drinkwaterleiding te voorzien en ik heb enkele heeren die er erg enthousiast voor zijn. Er moet echter, voor wij hier wat kunnen beginnen, eerst van Paramaribo zelf een impuls uitgaan en wel niet van het Gouvernement, maar van de bevolking zelf. Zoodra de bevolking een teeken geeft, een teeken dat wat meer moet zijn dan het uiten van den wensch een waterleiding te hebben, kan ik hier verder en zal misschien iets goeds voor de stad worden gedaan. Ik kan van de plannen niet te veel mededeelen, maar zooveel wil ik U wel zeggen, dat de zaak hier ernstig zal worden aangepakt, niet door Regeeringsorganen, maar door een particuliere maatschappij.”

„De West” van 1 Mei schrijft:

„Het artikel van professor Flu vindt veel instemming in de kolonie. Men vindt algemeen, dat het doel de moeite waard is om de krachten samen te spannen. Een comité zal vermoedelijk weldra gevormd worden. Intusschen meldt De Surinamer, dat door het personeel van Wolfenbüttel onderling reeds een bedrag van vijftig gulden voor het sympathieke doel werd bijeengebracht. Het initiatief daartoe ging uit van zuster Vahrmeier.”

Het zou in de lijn liggen van Gouverneur van Heemstra om zich aan het hoofd van zo'n comité te plaatsen.

* * *

Een wetsontwerp is aan de Tweede Kamer ingediend strekkende tot nadere wijziging en verhooging van het Xde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1922 (Koloniën). Het eindcijfer van 't hoofdstuk wordt verhoogd met f2.532.823.80. Het voorstel heeft echter, blijkens de memorie van toelichting, niet de strekking om de begrooting met de financieele gevolgen van nieuwe maatregelen te bezwaren, vermits over de noodzakelijkheid van de voorgedragen verhoogingen door den wetgever reeds is beslist.

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN

Eigen Kofferfabriek

G. KERNER & Co.BATAVIA DEN HAAG SOERABAIJA
Stationsweg 78 - Tel. H. 1038Alle goederen worden onder garantie geleverd.
Eventueele vergissingen worden aan onze filialen
in Indië kosteloos hersteld.

BESCHIKBAAR.

FIRMA J. ASJES Ez.

CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK

ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,
KOETSEN EN CARROSSERIËN VOOR

.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

BESCHIKBAAR.

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar

„De Ind. Rijsttafel” door
FR. BLOM, Schrijver van
„Moderne Kookkunst”,
verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster
Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

GRAAF DEEL-SIGAREN

SERIEMERK

FABRIKANTEN

V. D. MEEREN & SANDERS

VELDHOVEN

BESCHIKBAAR.

DE HAAGSCHE BROODFABRIEK
 EN
DE OUDE VETTE HEN
 KORTHEIDSHALVE GENAAMD: „V6 B6“

BROOD. — BESCHUIT. — BANKET.

BILDERDIJKSTR. 139, DEN HAAG
Tel. Marnix 3820

EIGEN WINKELS IN ALLE DEELEN
VAN DEN HAAG EN SCHEVENINGEN

GEREGELDE BEZORGING IN ALLE WIJKEN VAN
DEN HAAG, SCHEVENINGEN
RIJSWIJK EN WASSENAAR

BESCHIKBAAR.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJ
 Bandversiering van SOERJOWINTO
 Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
 Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
 en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordelingen:

„... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen“.

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

„... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige drijven, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid“.

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*).

„... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin“.

(Top Naeff in *De Amsterdammer*).

„... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adeler van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen“.

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka“

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerderv. 332 - Den Haag - Tel. M. 5611

„SALLANDIA“

(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)

LINOLEUMWAS - WRIJFWAS

DE BESTE

CHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA“, ZWOLLE

Hiermede wordt in de eerste plaats bedoeld op de wet van 6 Mei 1922 tot wijziging en verhooging van de begroting van Suriname voor 1919, in welke memorie van toelichting het bedrag van de onder art. 40A (verhooging van de bijdrage aan de koloniale geldmiddelen van Suriname over het dienstjaar 1919 f 877.211) aangevraagde verhooging is becijferd.

Ten aanzien van de artikelen 40 B (verhooging van de bijdrage aan de koloniale geldmiddelen van Suriname over het dienstjaar 1921 f 1.640.960) en 46 B (idem van Curaçao voor 1918 f 14.652.80) wordt verwezen naar de memoriën van toelichting betreffende de wet van 5 Mei 1923 tot nadere wijziging en verhooging van de begroting van Suriname voor 1921 en de wet van 17 Maart 1923 tot vaststelling van het slot der rekening van de uitgaven en ontvangsten van Curaçao over 1918.

Verschenen is de memorie van antwoord van de Eerste Kamer op het wetsontwerp overeenkomst tusschen den Staat en de N.V. Kon. West-Indische Maaldienst te Amsterdam wegens het vervoer van briefpost naar de kolonie Suriname en de kolonie Curaçao, waarin de minister mededeelt dat het nieuwe contract wat de regeling van het postvervoer betreft, gunstiger is dan het vroegere contract. De meening, dat de Kol. West-Indische Maaldienst dikwijls Suriname niet zou aandoen, wanneer de belangen van de vennootschap dit medebrengen, moet op een misverstand berusten. Uit een ingesteld onderzoek is gebleken dat, wat de afvaarten van Suriname betreft, de vennootschap streng de hand heeft gehouden aan haar dienstregelingen.

De bij beschikking van den minister van koloniën van 27 April 1922 benoemde raadgevende commissie inzake wijziging van de Surinaamsche en Curaçaosche regeeringsreglementen en van de voor deze gouvernementen gevoerde begrotingspolitiek, is bij ministerieele beschikking van 23 dezer, ontbonden, onder dankbetuiging voor het door haar uitgebrachte belangrijke rapport.

De feestviering van het Algemeen Nederlandsch Verbond is nu voorbij. Het was een goed geslaagd, ja een schitterend feest, zooals blijkt uit de verslagen in de N. R. Ct. Zooals dit blad meldt voerde ook de heer A. L. Waaldjak — bedriegen wij ons niet, een onderwijzer uit Suriname — het woord als vertegenwoordiger van Suriname. Hij zeide, dat Suriname trotsch is op zijn verhouding tot Nederland. Hij merkte voorts op, dat hij als zwarte in Nederland nog al belangstelling heeft, welke vaak zelfs hinderlijk is, en zeide, dat de schoolboekjes in Nederland daartoe wel aanleiding geven. Zoo las hij onlangs in een taalboekje van Den Hertog en Lohr, dat de blanken en de zwarten in Suriname elkander haten. Dat noemde spr. een stuitenden leugen. Hij vroeg ten slotte, de rasvooroordeelen weg te nemen, en eindigde met goede wenschen voor het Verbond.

Bij den gemeenschappelijken maaltijd eindigde Minister van Karnebeek zijn rede met een dronk op Indië, Suriname en Curaçao. De heer Waaldjak werd daarop uitgenoodigd te klinken met de aanzittende ministers, n.l. de heeren de Visser, Heemskerk, Van Swaay, van Karnebeek en de Graaff.

Uit de rede van den heer de Kanter, den voorzitter van het Verbond, stippen wij uit de N.R.Ct. het volgende aan:

„Suriname en de Antillen vragen ook meer dan in langen tijd het geval was onze aandacht. In Suriname behoort het Verbond mee te werken tot verheffing dezer meest Nederlandsche kolonie, waarvan de bevolking dankbaar zal aanvaarden hetgeen het Verbond haar van de Neder-

BESCHIKBAAR.

VERHUIZINGEN PER
Auto-Tapissières
H. VAN DEN BOLD
APELDOORN :: TELEF. No. 273

landsche cultuur zal brengen, daarbij zorg dragende niet meer te willen geven dan met vrucht kan worden verwerkt.”

Curaçao.

De Landbouw.

Men schrijft ons van deskundige zijde: De heeren Stahel en Gonggrijp hebben in het begin van dit jaar een studiereis naar Panama gemaakt in het belang van de bacoventuur en daarbij ook een kort bezoek aan Curaçao gebracht.

De Surinaamsche „De West“ geeft een kort verslag van bedoelde studiereis en schrijft omtrent het bezoek aan Curaçao het volgende:

„Van Venezuela reisde men naar Curaçao, waar de administrateur van financiën, de heer Prakken, die tevens de leiding heeft van den landbouw, welwillend de heeren rondleidde. Het schijnt dat men daar thans practisch te werk gaat, om voor zoover de omstandigheden dit toelaten, den landbouw te bevorderen. Het gouvernement levert, tegen kostprijs, aan de belanghebbenden de noodige cement voor het maken van putten, en verder windmolens om het water uit de putten op te voeren naar hoger gelegen reservoirs, van waaruit door een vernuftig stelsel van kleine leidingen de grondjes bewaterd worden. Op de afbetaling wordt streng toezien, met het resultaat dat deze vlot geschiedt. De bereikte resultaten zijn heel aardig. Verscheidene grondjes maakten een goeden indruk.“

Het relaas is te onschuldig van aard en in te vriendelijken toonaard gesteld, dan dat het op zichzelf aanleiding zou geven tot enig commentaar, ware het niet, dat daaruit weer eens te meer blijkt hoe uiterst voorzichtig men moet zijn met inlichtingen omtrent Curaçao, zelfs uit de beste bronnen.

Wij hebben dikwijls hooren klagen, dat de berichten, welke uit Curaçao tot ons komen, niet overeenstemmen, soms zelfs lijnrecht tegen elkander ingaan. Laatstelijk nog in zeer sterke mate ter gelegenheid van de onlusten van 17 Juli verleden jaar, toen de officieele mededeelingen zoo geheel anders luiden dan de berichten uit particuliere bronnen. Het verslag van „De West“ is weer een nieuw bewijs daarvan.

Volgens bedoeld verslag toch zouden de heeren S. en G. een goeden indruk met zich hebben meegenomen van de tegenwoordige Bestuursbemoeningen inzake de bevordering van den landbouw. Men gaat daar practisch te werk, levert aan de belanghebbenden materialen en windmolens en ziet streng toe op de afbetaling der verleende voorschotten. De resultaten zijn dan ook heel aardig. Men is daarin ginds thans blijkbaar op den goeden weg.

Dit alles stemt rustig en aangenaam en snijdt eventueele bedillers bij voorbaat den pas af. Maar is het wel juist?

Bij de behandeling van de jongste Curaçaosche begroting in de Tweede Kamer is op de meest officieele wijze gebleken, dat het economisch plan van den oud-gouverneur Helfrich, waarvan een der voornaamste onderdeelen het bevorderen van den kleinen landbouw op de praktische, door de heeren S. en G. gereleveerde wijze, na het aftreden van dien bewindsman door het Koloniaal Bestuur en de Regeering zoo goed als op zijde gezet is. Van de noodig geachte paar ton bleven er ten slotte een luttel f 10.000.— op de loopende begroting staan ter bevordering van landbouw en veeteelt op alle drie de Benedenwindsche eilanden. Men begrijpt wat men met zulke geringe geldmiddelen voor den landbouw op Curaçao kan doen.

Gebleken is dus — zooveel staat wel vast — dat er op Curaçao van Gouvernementswege thans weinig of niets meer aan de bevordering van den landbouw wordt gedaan. En toch kunnen de bezoekers, die zich om inlichtingen waarlijk niet tot den eersten den besten hebben gewend, den indruk

EINDHOVENSCHE BOOMKWEKERIJ
 TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 634
LEVERING VAN ALLE SOORTEN
BOOMEN EN PLANTEN
 TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
 SPECIAAL ADRES VOOR HET
 AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

ABONNE SIGAREN VADEMECUM
 HAVANA-SERIEMERK
 N.V. SIGARENFABRIEK
KESSELS & VAN HUSSEN - EINDHOVEN

Wij fotografeeren U thuis
 zonder verhooging
 INLICHTINGEN :
FOTO-PERSBUREAU
 Lange Poten 15a - DEN HAAG - Tel. H. 1741

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEFOON No. 2512
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

menemen, dat men daar eindelijk op den goeden weg is.
 Wat de heeren S. en G. op Curaçao gezien en meegenomen hebben had — het kan niet anders — betrekking op het tegenwoordige stelsel van landbouwzorg inzake den landbouw, maar op het algemeene, thans juist verlaten stelsel. De „aardige verlaten” zijn die van het zeer bescheiden begin van de uitvoering dat nog aan het plan-Helfrich gebonden is.

Waren de heeren vollediger ingelicht, wellicht had hun oordeel over de wijsheid van het thans gevestigde stelsel heel anders geluid.
 Wahrheit oder Dichtung!

Brion.
 De „N. R. Ct.” schrijft:
 Het vorige jaar is van verschillende zijden in Venezuela dankbare hulde gebracht aan de nagevolgden van den Nederlander Brion, die goed en hard ten offer bracht in den strijd voor de onafhankelijkheid van Venezuela en die de rechterhand was van den bevrijder Simon Bolivar.
 Op 19 April, gedenktag van Venezuela's onafhankelijkheid, is te Caracas de nieuwe Avenue officieel ingewijd en op de brug, welke tot de Avenue toegang geeft, een marmeren gedenkplaat onthuld. De plaat van wit marmer is het werk van een Italiaansch beeldhouwer en geeft het gezicht te zien van Brion door een Spaansch schilddoek. Daaronder staat vermeld dat zij een hulde is van de Nederlandsche kolonie in Venezuela.
 Bij de inhuldiging hield de Nederlandsche gezant, de heer d'Artillac Brill, een korte toespraak, welke door den burgemeester van Caracas werd beantwoord.

Uit den Verren Vreemde.

De Fransche minister van koloniën over de Fransche koloniale politiek.

Louis Franck, minister van koloniën in België, heeft reeds van Brusselse voordracht-avonden georganiseerd, waarvoor hij vooraanstaande figuren uit verschillende landen uitnodigt als spreker op te treden. De bladen melden van de rede 19 Mei j.l. in de Union Coloniale door den heer A. W. F. Idenburg, oud-minister van koloniën, oud-gouverneur van Suriname, oud-gouverneur van Ned.-Indië, gehouden over „Eenige vraagstukken van koloniale politiek”; eerder had Sir Frederic Lugard, gewezen gouverneur van Britsch Nigeria, een lezing gehouden en een week vóór onzen landgenoot was Albert de Beaulieu, de Fransche minister van koloniën, zelf naar Brussel gekomen, om er over de door hem geleide koloniale politiek te spreken. Aan de verslagen over zijne rede ontving wij 't hier volgende:

De Fransche staatsman begon met de strekking van zijn bericht aan te geven. Hij zeide niet voornemens te zijn te zetten wat men Frankrijk's arbeid voor de bezetting kan noemen, die taak zou te veel omvattend zijn; hij wél beoogde was den algemeenen geest aan te geven die het Fransche kolonisatie-begrip bezielt, de motieven, welke aan de koloniale politiek tot richtlijn strekken, de bedoeling van de evenzeer idealistische koloniale leer, die de verwezenlijking beheerscht van de koloniale zending in de landen overzee.

De uit het oorspronkelijke feit der bezetting of der overname van verre landen het tegenwoordige besef van de hooge plichten van den koloniaal, en hoe het zuiver persoonlijke karakter van eng eigenbelang, als het kenmerk mag gelden der oorspronkelijke verovering omgezet in een hoogere en ruimere opvatting van de gedachte van het algemeen belang der menscheit, doet meespreken in de opvatting van het beperkt eigenbelang. Minister Sarraut zeide zich overtuigd daarbij te zijn de gedachten weer te zullen geven, die voor zijn tijd golden, maar daarin ook de diepliggende gevoelens van de andere koloniseerende volken.
 Hij wees op het overal zich voordoende verschijnsel, van welke nadering, ten aanschouwen van het moederland, wat hij noemde „l'objectif colonial”. De koloniale zending, van iets heel ver, daar ginds, in 't land van de voorstelling komt plotseling in snelle vaart nabij, het beeld wordt van dag tot dag grooter en duidelijker. Reeds schijnen de omtrekken ervan met die van het nationale beeld samen te loopen. Het gemeenschaps-

begrip brengt de verspreide deelen nader tot elkander, de afgelegen koloniën vereenzelvigen met het moederland.

De toenadering, voorbereid door de inwerking der verbeterde verkeersmiddelen, spoorweg, telegraaf, draadloos seinen, vliegkunst, is plotseling verhaast door den grooten oorlog. De Fransche minister verheerlijkte (kon 't anders in dezen tijd) den strijd der geallieerden als dien voor het menscheijk recht, tegen hen, voor wie heilige verdragen vofjes papier zijn, om er dan op te wijzen hoe van alle zijden hulp voor die edele opvatting is gekomen. Ook de Fransche koloniën kwamen haar rol vervullen; zij voerzagen het moederland niet slechts met alle beschikbare hulpbronnen, maar zij zonden ook meer dan een miljoen strijders of arbeiders, ter bezetting van de loopgraven of de werkplaatsen.

Met den vrede vond Frankrijk zich onder schuilen gebukt. Om het evenwicht te herstellen moet het bedacht zijn op het voortdurend benutten van de middelen, welke de koloniën beschikbaar kunnen stellen.

De Fransche gedachte heeft doorzien, gevoeld, geraden wat de koloniale leefkracht beteekent en welke waarborg daarin ligt voor de nationale toekomst. Een nieuwe geest is in de opvattingen gevaren, waardoor het Europeesche vaderland en de Fransche landen van overzee, zool niet vermengd, dan toch eng verbonden, de daadwerkelijke macht van een „Plus Grande France” zullen uitmaken, wier veiligheid niet meer zal steunen op 40 miljoen, maar wél op 100 miljoen menschen, en die de voorziening in haar levensbehoefte kan vragen van een gebied twintig maal zoo uitgestrekt als het moederland.

Maar hierin ligt dan de noodzakelijkheid opgesloten voor de toepassing van nieuwe onderlinge verhoudingen. Hoe zullen deze zijn? De spreker maakte het kort met de stelsels, die, naar zijn oordeel, ingaan tegen den ernst en tegen de zedelijkheid. Hieronder rangschikt hij het communisme, dat opstand preekt, alsook de theorie der assimilatie; deze onderstelt bij de landen en rassen het bereik van een beschavingspeil, dat niet allen hebben en waarvan niet allen even ver verwijderd zijn. De oplossing ligt elders.

Kolonisatie is geen eenzijdige handeling meer, met handels- of politieke bedoeling, ten bate alleen van den kolonisator of veroveraar, op zoek naar een bevoorrechte markt, een factorij of een steunpunt. Kolonisatie behoort in haar wezen een menscheivende schepping te zijn; heeft de kolonisator zonder twijfel het recht billijke voordeelen van allerlei aard te trekken, hij heeft toch te bedenken dat de kolonisatie niet alleen tot een nationale aanwinst, maar wél tot een universeele aanwinst moet worden gemaakt, als zoodanig de geheele wereld ten goede komend. De koloniale inspanning moet op de ontwikkeling en vermeerdering gericht zijn van den materielen en moreelen rijkdom van de wereld; dit moet geschieden in vereeniging en samenwerking met de rassen, door den kolonisator bestuurd, terwijl hij er daarbij tevens op bedacht is de betekenis als mensch van de bestuurden op te voeren en de ontwikkeling der rassen zoodoende te bevorderen.

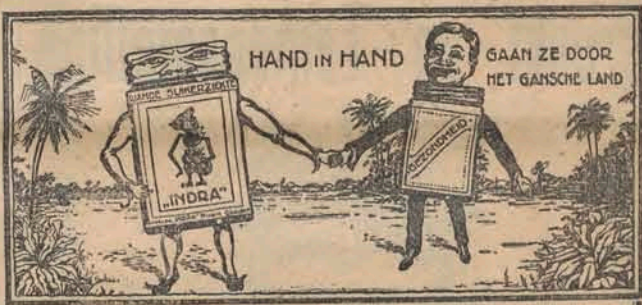
De algemeene broederliefde, die 't menschedom heet te beheerschen, heeft deze opvatting niet ineens kunnen doen zegevieren, zij is onderdrukt gebleven door het dogma van de ongelijkheid der rassen en de bevoorrechte stelling, welke de sterkste rassen zich rechtmatig toegedacht achten. Maar langzaam hebben betere, meer edele begrippen veld gewonnen, terwijl, ook daardoor weer, onderwijs en opvoeding den inboorling besef hebben bijgebracht van een meer levenswaardig bestaan. Komt de oorlog, de zwarte, bruine, gele broeders zijn opgeroepen, om door hun medewerking de schaal te doen doorslaan. Zoo kwam de overwinning; de beschaving zegevierde.

Als logisch gevolg ontnam het Verdrag van Versailles (t is de Fransche minister die de zaak zoo ziet) aan Duitschland zijn koloniën, niet om er andere mogendheden mee te verrijken, maar omdat gebleken is dat Duitschland onwaardig was als koloniebestuurder gehandhaafd te blijven. Deze koloniën werden dan ook niet aan andere mogendheden geschonken, maar 't mandaat erover is toevertrouwd aan landen, die op zich nemen de rassen, nog onbekwaam voor zelfbestuur, in ontwikkeling te leiden en te helpen. Een nieuwe autoriteit, de Volkenbond, is geschapen, ter controleering der voogdij. Zoo zien de inlandsche rassen een internationale moraal waakzaam worden over het koloniaal gebied, over de koloniale politiek. Wel gaat de bemoeienis van den Volkenbond nog slechts over een beperkt gebied, maar zij zal niet alleen de belangen der menschen, doch ook het economisch deel der geheele koloniale zaak moeten gaan behartigen. In werkelijkheid toch doet die bond eigenlijk niets anders dan op zijn beurt de wezenlijke beweegredenen van hooger orde inroepen, waarin de koloniale verovering haar rechtvaardiging vindt.

De redenaar gaf daarna aan, wat Frankrijk gedaan heeft voor de volksstammen, die het in een staat van achterlijk-

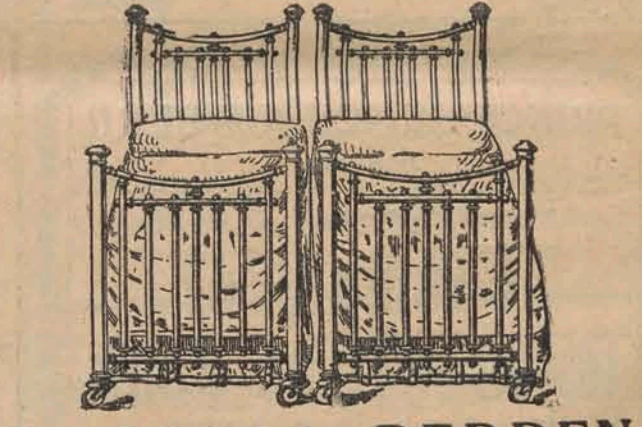
V. MASSARO
 KAMPERSINGEL 50 - HAARLEM
 LEVERANCIERS VAN MARMER, MOZAIËK,
 STEEN- EN HOUTGRANIEET VLOEREN,
 LAMBRIZEERINGEN, AANRECHTBLADEN
 GOOTSTEENEN, TRAPPEN, PLINTEN enz.
 CONSTRUCTEUR VAN BETONWERKEN
 Specialiteit in KUNSTSTEEN EN KUNSTMARMER

BESCHIKBAAR.

Volkomen Genezing is voor iedereen te bereiken met de uitstekende „INDRA”-medicijnen
 Dj. Leverziekte en Galsteen, Dj. Nierziekte en Niersteen, Dj. Ingewandziekte, Dj. Suikerziekte, Dj. Menstruatie, Dj. W. Vloeiing, Dj. Eiland Darm, Dj. Bloedsuiverend; tegen RHEUMATIEK en JICHT, dragen reeds duizenden de radio actieve „INDRA”-ARM-BANDEN. Prijzen der flacons f1.75 en f2.25; der armbanden in 3 grootten: f3.—, f4.— en f5.—
N.V. INDRA - Coolsingel 11a - ROTTERDAM
 Bij alle voornamere Drogisten verkrijgbaar

W. J. M. SIMONIS
 voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
 GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.
 TELEFOON H. 4420 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
 Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
 Magazijn geopend van 8 1/2 tot 6 uur.

VAN DEN BICHELAER & CO
 TABAK-, SNUIF- en
 SIGARENFABRIKANTEN
EINDHOVEN

BESCHIKBAAR.

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
ORGELS**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

**KANTOORBOEKEN
LOSBLADIGE BANDEN**

VOOR ALLE DOELEN
VRAAGT GEILL. CATALOGUS

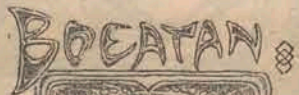
H. v. RIJENAM - DEN HAAG
ORANJELAAN 21, Telef. 2157/58

**BINDT GIJ AL ZELF UW MUZIEK
IN EEN H.V.R. BAND?**

Alle bladen liggen volkomen vlak - Vraagt uwen Boekhandelaar

Bezoekt de Tentoonstelling

van

DEN HAAG - HEULSTRAAT 19

Oost- en West-Indische Kunstnijverheid, in de voorzaal, thans speciaal van Bataksche weefsels.

Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10-6 uur; 's middags tusschen 12-2 uur gelegenheid tot het gebruiken van *nassi goreng* of *bamie*. Donderdags *djanganan (gado-gado)* tegen f 0.75 per portie en 's Zaterdag eenvoudige rijsttafel à f 1.50.

Tusschen 3-6 uur thee of Indische stroop met *kwec-kwec*, à f 0.25 per portie.

PRINCESSE-SCHOUWBURG

DEN HAAG

Vanaf Zaterdag, 2 Juni

Champignol
tegen wil en dank

Blijspel in 3 Bedrijven

Zomerprijzen van f 2.50 tot f 1.-
alles inbegrepen

BUREAU 10-4 uur. :: TELEFOON H. 2745.

:: TRICOT ONDERGOEDEREN ::
VAN
JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

heid vond. Het heeft gebruik gemaakt van het recht van den meer ontwikkelde om de leiding te nemen over den onmondigen, onbekwamen, in 't algemeen belang, en allereerst in 't belang van den achterlijke zelf. Niet het geweldrecht van den sterkste, maar het edelmoedige recht van den sterkste, van den betere om den zwakkere te beschermen en te helpen.

De inboorling is de zwakkere. Hij zal dit niet altijd blijven. De Fransche koloniale leer neemt geen onverhaterlijke minderwaardigheid aan. In het vaststellen van het evolutiebeginsel ligt echter tevens de onkenning van de dadelijke gelijkstelling. Vandaar dat Frankrijk het systeem van massa-naturalisatie, zoowel als dat van self-government, alsook dat van algemeen kiesrecht aan de inboorlingengemeenschap te verlenen vooralsnog afwijst. De evolutie der eeuwen, waardoor de blanke gekomen is, waar wij nu zijn, is niet weg te praten. De overerving van den vooruitgang wil juist ter hulp komen aan de overerving van achterlijkheid en stilstand.

De schreden van vooruitgang moeten wel overwogen worden. De hoofdzaak is, dat de bedoeling eerlijk bestaat, de daartoe te brengen offers indachtig. Indachtig ook de gevaren en bezwaren, die de ontwikkeling van de achterlijken meebrengt, die de bedoeling van den voorged niet altijd begrijpen en waardeeren.

Zal de evolutie gaan in de richting der geëmancepeerde „dominions”, of van het „self-government”, dan kan in deze mogelijkheid slechts een rede te meer liggen, om de pupillen met wijsheid en beleid daarvoor op te voeden. Wie zich de betekenis bewust is van de ontwikkeling van het mensdom, heeft de komende omstandigheden te voorzien en er zich op voor te bereiden.

Allen, die aan de algemeene beschavingstaak hebben mee te werken, moeten hun wil er op richten de rassen, die achterlijk zijn, de beschaving bij te brengen, welke voor de betere menscheid ijvert. Wij moeten, zei de Fransche minister ten slotte, onze werkzaamheden tot elkander brengend, onze inspanningen mengend, samen zoekend om het beste uit onze overlevering en onze ondervinding naar voren te brengen, met het volle vermogen van onze vereende kracht het prestige en de autoriteit bevestigen van die internationale moraal, die wij als gids aanbieden voor de toekomst der menscheid.

Wij voelen het gebrekkige van de weergave van de welsprekende rede, in het mooie Fransch van den heer Sarraut gegoten, maar wij hopen toch een begrip te hebben kunnen geven van de ontwikkelde denkbeelden, waarvan men de betekenis heeft te meten „in verband met”, doch ook „los van” de oorlogszielsstemming.

Nieuws in wording.

Men zal niet kunnen zeggen, dat er momenteel geen nieuws is. Dicht bij: de slaking van het gemeenschapsbedrijf in België; de vermeerdere communistische actie in het Ruhr- en Rijngebied; de aanbidding van waarborgen voor de Duitse industrie om enerzijds de geallieerde schuldeischers te bevredigen en anderzijds het Duitse bedrijfsleven te herstellen. De vervanging van Bonar Law door Baldwin. De storm in een glas water van de aftreed-comedie van het ministerie-Poincaré. De tegemoetkoming van Rusland aan de wenschen van Engeland ten opzichte van de bewegingsvrijheid der Britsche visschers bij de Moermanlust; de voortgezette gedachtenwisseling omtrent samenwerking tusschen Moskou en Londen over onderling handelsverkeer. De ontmoediging van Valera, waardoor de Iersche kwestie haar oplossing nabij gebracht zou wezen. Verder van huis: Het aftreden van het kabinet-Sikorski in Polen. Het afgeleide oorlogsgevaar tusschen Turkije en Griekenland, met het daarbij geopende vooruitzicht op een eindelijk gunstig resultaat van de conferentie te Lausanne (waaraan 't ons nog altijd moeilijk valt te gelooven). De overeenkomst tusschen Hedjas en Groot Brittannië, die de onafhankelijkheid van Hoessein als koning van Arabië bevestigt, terwijl Palestina een eigen regeeringsvorm krijgt. Na begrijpelijke woefeling, het besluit der Chinese regeering om niet langer met de treinbandieten bij Lintsjeng te onderhandelen over de nitlevering van de 14 Europeesche gevangenen, maar de roovers met wapengeweld tot rede te brengen. Veel nieuws, dat veel nieuws doet verwachten.

Mededeelingen.

Van het Hoofdbestuur:

Naar aanleiding van een deswege door een der afdelingen tot het H.B. gerichte vraag toe te handelen, ingeval haar van het Provinciaal Comité voor de huldding van H. M. de Koningin eene uit-

noodiging tot deenname bereikt, zij medegedeeld, dat het in de bedoeling ligt dat de afdelingen, onafhankelijk van het H.B., zich in het Comité doen vertegenwoordigen.

Van het Dagelijksch Bestuur:

De N. V. Nederlandsch Reisbureau v/h. A. J. Lindeman en Co., alhier, als agenten van de *Union Castle lijn*, bericht, dat de passageprijzen in de eerste klasse per Intermediate boot, zoowel via de Westkust- als via de Oostkustroute, met ingang van 7 Juni a.s. aanmerkelijk worden verlaagd.

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST IS BESTEMD:
A. P. J. van Rooy, St. Catharinastraat 11, Eindhoven, als onderwijzer.

Mutaties van 23 tot 30 Mei 1923.

Nieuwe Leden.

J. A. Nieuwenhuis, Rotterdam, Westplein 13, f 5
W. F. van Grastek, Gep. Inspecteur v. Adm. der Kon. Mar., Den Haag, van Blankenburgstraat 52, f 5

Afschrijven.

J. E. van der Linden, Den Haag, Lange Voorhout 35 (overleden).
H. C. Hartevelt, Controleur B. B., Velp, Rozendaalse laan 55.

Adresveranderingen.

Mr. J. B. R. J. T. Pilon, van: Bozen naar: Klein Pöchlarn a. d. Donau, Nieder-Oesterreich, p/a. Frau Maria Fischer.
Alinoeddin Enda Boemi, Ind. Jurist, Leiden, van: Breestraat 105 naar: Breestraat 150.
D. M. Hollestelle, Indologisch Student, Leiden, van: Hoogwerf 41a naar: Hooigracht 75.
W. C. Dogterom, van: Deventer, Nieuwe Markt 2, naar: Haarlem, Korte Spaarne 15, f 5.
L. A. Slot, Onderwijzer O.-I., Apeldoorn, van: Kerklaan 19 naar: Louisalaan 3.
Ch. W. Matzen, van: Den Haag, Reinkenstraat 70-72 naar: Scheveningen, Harstenhoekweg 82.
B. Th. W. van Hasselt, Oud-Voorzitter Rekenkamer, van: Weltevreden naar: Den Haag, Antonie Duyckstraat 125, f 5.
H. Warners, Kantoorchef P. en T., van: Semarang naar: Den Haag, Newtonplein 75, f 5.
Mr. L. W. H. de Leeuw, van: Weltevreden, Palmelaan 45, naar: Leiden, Jan van Goijenkade 26, f 5.
A. C. Tobi, Controleur B. B., van: Sockaredjo (Kondal) naar: Breda, Baronielaan 32, f 5.
J. W. E. Hoffmann, Off. v. Gez. N.-I. L., van: Magelang naar: Eindhoven, Keizersgracht, f 5.
L. Wijnen Riems, Hoofdcornmissie S. S., van: Den Haag, van Boetzelaerlaan 91, naar: Weltevreden, p/a. de la Fosse, Tjikini 17.
H. Radersma, Ass.-Resident, van: Den Haag, v. d. Eijndestraat 6, naar: Weltevreden, Dep. v. B. B.
G. D. P. A. Renardel de Lavalette, Ass.-Resident, van: Den Haag, Laan Copes van Cattenburch 84, naar: Weltevreden, Dep. v. B. B.
J. A. Polak, Gouv. Landmeter, van: Den Haag, Laan v. Meerdervoort 568, naar: Paramaribo, P. O. B. 207.
A. M. Hens, Gouverneur van Atjeh, van: Palembang naar: Koeta-Radja.
J. A. van Leenhoff, Gezaghebber B. B., van: Weltevreden, Dep. B. B., naar: Tapa, Babar-eilanden, res. Ambon.
Mr. J. Th. Goossens, Raadsheer Hooggerichtshof, van: Soerabaja naar: Weltevreden.
Mr. W. van Loon, Lid Raad van Justitie, van: Blora naar: Medan.
Mevr. G. L. Soelaiman-Feekes, Onderwijzeres der 1e kl., van: Weltevreden, Dep. v. O. en E., naar: Madioen

DEN LEDEN wordt bevezeld doch dringend verzocht, bij adresverandering hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer Mr. K. FAUSER, Djokdja (Java).

Zeebaboe's en Jongens
beschikbaar.
Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
Advies-Bureau en Tcheuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

Hotel „PROMENADE”
Oude Schev. weg 21
TEL. SCH. 454
Aangenaam Zomer- en Winterverblijf
Prachtige ligging :: Matige Prijzen

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
 De SCHUIJTSTRAAT 332 (Duinoord) - DEN HAAG
 Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B. (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen. Centr. verwarming. Electr. verlichting.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE **Filiaal: ARNHEM**
 Noordwal 4, Tel. 2461 Eusebiusbl. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST“.
HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die **gratis hulp** wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

WONING VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1,50, noenmaal f 0,75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

WONING VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan“, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West“, Heulstraat 17 en de Firma **MARTINUS NIJHOFF**, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost, II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasniker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Islam. 5. De Sulkernijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javansch tooneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theecultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javaan gelijk bij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

- Serie III.**
1. Over Ball en zijne bewoners.
 2. Jayloeding in Nederlandsch-Indië.
 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.

Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Djokdja, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is van 1 Mei 1923 af gevestigd Heulstraat 17 (zetel Hoofdbestuur).

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst.

Verbindt de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.

Uitvoering dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de directiën te Amsterdam en te Batavia.

BES. RIJKBAAR.

C. HOYNG

SPIJSTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

KRISTAL - PORSELEIN

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND“ TE GOUDA

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

Firma JOS. BROUWERS

Wijnhandel

Kantoor: Noordeinde 202 - DEN HAAG - Tel. H. 2913

SPECIALITEIT in **ROYAL BARSAC**

Grand Vin Etampé

à f 2.25 per flesch.

MEDOC, Superieur

à f 1.25 per flesch.

Verder alle merken verkrijgbaar

N.V. GOGARN'S MEUBILEER. MIJ.

MEUBELN
BETIMMERINGEN
BEHANGERIJ
STOFFEERDERIJ

DEN HAAG ROTTERDAM
 NOORDEINDE 64c WESTNIEUWLAND 13
 TELEFOON H. 1078 TELEFOON No. 1774

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN“
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Huishoudelijke
en Keuken-Artikelen
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773

Baden en Geysers
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels

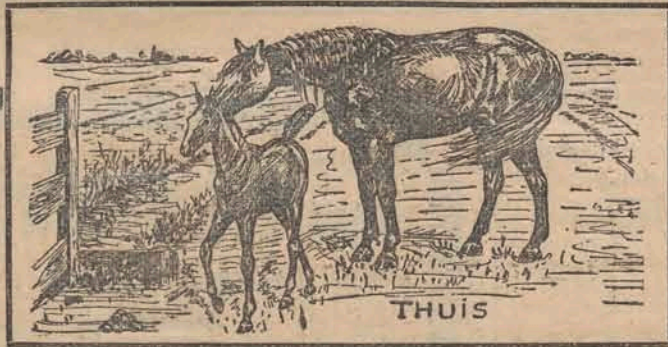
Wereldmerk

L. C. JACOBI
's-GRAVENHAGE SOERABAYA
Regentesselaan 123, Tel. M. 1403
Wendt U voor
**Koop, Huurkoop, Verhuur
Inruilen, Repareeren, Stemmen
Transport**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het
meest bekende adres.
GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO'S

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947
DEN HAAG
De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

IS VERSCHENEN No. 22 van:

De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN

Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
Fokkerij, Hoefbeslag, enz.

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
dit jaar te houden op Duindigt.

AFZONDERLIJKE NUMMERS van dit blad zijn à f 0.20
verkrijgbaar aan de Spoorweg-Kiosken te Alkmaar, Amersfoort, Amster-
dam (1e en 2e perron), Apeldoorn, Bussum, Den Haag (H. S.), Gorin-
chem, Haarlem, Hilversum, Leiden, Rotterdam (Maas en Hofplein), Tiel.
Daarenboven te 's-Gravenhage in **HILLEN'S** Sigaren-
Magazijn, Prinsestraat 134 en Goudenregenstraat hoek Laan
v. Meerdervoort, en bij de Uitgevers: Nobelstraat 20.

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

**HET ADRES voor
BAD- en SPORT
Kleeding**

voor Dames, Heeren en Kinderen

Fa BECHT Passage 58 - Tel. 2860 **DEN HAAG**

Glas- Porcelain- Aardewerk **INDIË** Email merk „Ketel”
:: Berkefeld Filters :: Gero - Alpaca - Zilver

Zendingen naar Indië worden gratis en onder volle garantie voor gawe overkomst verzonden

Magazijn „NEDERLAND”
KATTENBURG & Co.
AMSTERDAM, DEN HAAG, UTRECHT, HAARLEM
ROTTERDAM

**Uitrustingen
voor de Tropen**

Op aanvraag toezending
van catalogus

Onze reizigers
zijn door
het geheele land
te ontbieden.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg